

ПОЗИЦИЯ НА ВКБООН ОТНОСНО ВРЪЩАНЕТО В ЙЕМЕН

АКТУАЛИЗИРАН ВАРИАНТ I

Октомври 2021 г.

Карта на Йемен	2
Въведение.....	3
Ситуация със сигурността.....	6
Нарушения и злоупотреби с правата на човека и нарушения на международното хуманитарно право.....	8
Хуманитарна ситуация.....	16
Вътрешно разселване	21
Ситуация с чуждестранните граждани (вкл. лица, търсещи закрила, бежанци и мигранти).....	22
Достъп до територията и международна закрила	23
Позиция на ВКБООН относно връщането.....	25

Карта на Йемен

Въведение

1. Тази позиция отменя *Позицията на ВКБОООН относно връщането в Йемен* от април 2015.¹ Тя се основава на информация, налична до 15 октомври 2021 г., освен ако не е посочено различно.
2. От 2015 година досега продължителният конфликт в Йемен, който се характеризира с нарушения на международното право и нарушения и злоупотреби с правата на човека,² е довел до голям брой цивилни жертви,³ милиони разселени лица,⁴ разрушения на жизненоважна инфраструктура и прекъснат достъп на хората до основни услуги и препитание.⁵ Според ООН кризата в Йемен е една от най-страшните хуманитарни кризи в света, като милиони хора живеят в продоволствена несигурност или са застрашени от глад.⁶
3. В резултат от неуспешен политически преход през ноември 2011 г. се стигна до гражданска война през 2014 г., когато бунтовниците хути / „Ансар Аллах“, подкрепяни от сили, лоялни на бившия президент Али Абдула Салех, превзеха столицата Саная и свалиха от власт президента Абду Рабу Мансур Хади.⁷ Оттогава насам конфликтът не е стихвал,⁸ като е имало редица неуспешни опити за посредничество за спиране на огъня и политическо уреждане на конфликта.⁹ Настоящото положение се характеризира с политическа, военна и институционална фрагментация,¹⁰ вражди и междубожици между съпернически военни

¹ ВКБОООН, *Позиция на ВКБОООН относно връщането в Йемен*, април 2015, www.refworld.org/docid/5523fdf84.html.

² Вж. по-долу параграфи 8-15 („Нарушения и злоупотреби с правата на човека и нарушения на международното хуманитарно право“).

³ Вж. по-долу параграфи 6 („Ситуация със сигурността“).

⁴ Вж. по-долу параграфи 23 („Вътрешно разселване“).

⁵ Вж. по-долу параграфи 16 („Хуманитарна ситуация“).

⁶ Вж. по-долу параграфи 16 („Хуманитарна ситуация“).

⁷ За преглед и развитие във времето на конфликта вж. Council on Foreign Relations (CFR), *Yemen's Tragedy: War, Stalemate, and Suffering*, last updated 2 September 2021, <https://on.cfr.org/2h4uq35>; Arab Center Washington DC, *A Timeline of the Yemen Crisis, from the 1990s to the Present*, 19 February 2021, <https://bit.ly/3EPVP9e>.

⁸ „Конфликтът, който бушува в Йемен от повече от шест години, не отслабва през периода 202-2021 година (...). Напротив, наблюдава се ескалация на военните сблъсъци на множество фронтове в Йемен и извън пределите на страната“; Съвет на ООН по правата на човека, *Ситуацията с правата на човека в Йемен, включително нарушения и злоупотреба от септември 2014 г.: Доклад на Групата на видните международни и регионални експерти по Йемен*, A/HRC/48/20, 13 септ. 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2060340.html (наричан по-нататък: Съвет на ООН по правата на човека, *Ситуацията с правата на човека в Йемен, включително нарушения и злоупотреба от септември 2014 г.*, 13 септ. 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2060340.html), параграф 12.

⁹ Според тричленната група на ООН на видните международни и регионални експерти по Йемен „конфликтът навлиза в седмата си година в условията на неприемлива липса на политическа воля за мирното му разрешаване“; Съвет на ООН по правата на човека, *Ситуацията с правата на човека в Йемен, включително нарушения и злоупотреба от септември 2014 г.*, 13 септ. 2021 г., т. i. „Страните в конфликта не са обсъждали обстойно решаване на конфликта от 2016 г. В резултат от това населението на Йемен са оказа в неопределено състояние на война, без ясен път за развитие“; Служба на Специалния пратеник на Генералния секретар за Йемен (OSESGY), *Брифинг пред Съвета за сигурност на ООН от Специалния пратеник за Йемен: Ханс Грундберг*, 10 септ. 2021 г., <https://bit.ly/3tJX8e9>. Вж. също, UN News, *No End to Yemen Civil War on the Horizon, Senior UN Official Briefs Security Council*, 23 August 2021, <https://bit.ly/3lFP1LZ>. Водените от ООН мирни преговори в Кувейт 2016 г. и в Швеция 2018 г. (които доведоха до т.н. „Стокхолмско споразумение“, което, освен другото, предвижда спиране на огъня в област Ходейда), вж. Carnegie Endowment for International Peace (CEIP), *The Wealth of Ma'rib Is Reshaping the Future of Yemen*, 10 August 2021, <https://bit.ly/3EHJNP3>; International Crisis Group (ICG), *The Case for more Inclusive – and more Effective – Peacemaking in Yemen*, 18 March 2021, www.ecoi.net/de/dokument/2047763.html; Congressional Research Service (CRS), *Yemen: Civil War and Regional Intervention*, 12 March 2021, <https://bit.ly/3ELzaEf>.

¹⁰ „Войната е далеч по-комплексна, отколкото се представя в чужбина: това не е просто борба за властта между две партии – между подкрепяните от Иран и от Саудитска Арабия сили, а изцяло вътрешен конфликт, в който участват впечатляващо много враждебни фракции, като огънят се разгаря от външни сили“; Foreign Affairs, *The Shattering of Yemen: Why Ending the War Is more Difficult than Ever*, 19 August 2021, <https://fam.ag/3tXSn0x>. „Йемен остава разделена страна – не на половина, и през цяла паяжина от безброй политически и социални линии. (...) властта в Йемен е разделена между зашеметяваща гама от субекти. Някои като хутите и правителството в изгнание на президента Абду Рабу Мансур Хади са претенденти за държаната власт. Други функционират като хибридни или недържавни субекти, някои въоръжени, а други – цивилни“; The Century Foundation, *Fantasies of State Power Cannot Solve Yemen's War*, 13 July 2021, <https://bit.ly/3zuXaYB>. „След шест години война Йемен и държавните институции на страната са претърпели съществени промени, като са се раздробили по множество разделителни линии“; Yemen Policy Center, *Local Security Governance in Yemen in Times of War*, April 2021, <https://bit.ly/3EF5OHK>, р. 4. „Повече от едно десетилетие Република Йемен е разкъсвана от множество въоръжени конфликти, в които страните са няколко вътрешни военни групировки и чуждестранни нации. Взети заедно, тези конфликти са подкопали централното управление в Йемен и са разпокъсали нацията на различни центрове на властта“; CRS, *Yemen: Civil War and Regional Intervention*, 12 March 2021, <https://bit.ly/3ELzaEf>, р. 2. „Нито една от тези различни въоръжени групировки – независимо дали силите

фракции, особено в южната част на страната, слабо управление и върховенство на закона¹¹ и влошаваща се ситуация с правата на човека,¹² като цената за това се плаща от цивилното население.¹³ Към момента на изготвяне на позицията в Йемен имаше множество успоредни и припокриващи се не-международни въоръжени конфликти¹⁴ с участието на сили, свързани с Международно признатото правителство (МПП), което от 2015 г. се подкрепя от мултинационална коалиция, водена от Саудитска Арабия; временното де факто правителство (наричано и хути);¹⁵ Южния преходен съвет (ЮПС), който периодично води сражения с МПП, което се опитва да установи контрол върху южен Йемен, и през ноември 2019 г. сключи крехко споразумение за споделяне на властта с МПП („Споразумение от Риад“);¹⁶ Националните

Хади (свързани с МПП на Йемен, хутите или Южният преходен съвет – не е достатъчно силна, за да наложи волята си върху останалата част от страната. Почти всички тези групировки обаче имат достатъчно мъже и боеприпаси, за да действат разложително на всяко едно национално мирно споразумение, за което преценяват, че не отговаря подобаващо на интересите им. По-обезпокоителен е фактът, че колкото повече продължават сраженията, толкова повече въоръжени групировки е вероятно да възникват; Brookings, *The End of Yemen*, 25 March 2021, <https://brook.gs/3rnnwb1>. See also, Zenith, *The Many Facets of the Yemen Conflict*, 12 February 2021, <https://bit.ly/3AAqdw>.

¹¹ Кпоред Камел Джандуби, говорител на Групата на видните експерти на ООН, „Обстановката на страх, беззаконие и безнаказаност за всички, живеещи в Йемен, още повече влоши политическите споразумения и дискусиите на високо равнище между ключовите субекти“; UN News, *Yemen: 'Climate of Fear' Grows, All Sides to Blame, Say Rights Experts*, 8 September 2021, <https://bit.ly/3tVzLhX>. „Разпадът на законността и реда, включително преследването на съдии, прокурори и адвокати от всички страни в конфликта, оказа засегна по необратим начин независимото, безпристрастно и ефективно правораздаване по начини, които породиха страх и несигурност сред обществото“; Съвет на ООН по правата на човека, *Ситуацията с правата на човека в Йемен, включително нарушения и злоупотреба от септември 2014 г.: Доклад на Групата на видните международни и регионални експерти по Йемен*, A/HRC/45/6, 28 септ. 2020 г., www.ecoi.net/en/document/2060340.html (наричан по-нататък: Съвет на ООН по правата на човека, *Ситуацията с правата на човека в Йемен, включително нарушения и злоупотреба от септември 2014 г.*, 28 септ. 2020 г., www.ecoi.net/en/document/2037637.html), параграф 93. „Привидно независимата съдебна власт е слаба и подвластна на наместа от страна на изпълнителната власт, а изпълнението на съдебните решения е слабо“; The Heritage Foundation, *2021 Index of Economic Freedom*, March 2021, <https://heritage.org/3atGcj2>. Според данни корупцията е повсеместна, като Йемен е на 176 позиция от общо 180 страни в Индекса за възприятието за корупция на Прозрачност без граници за 2020 г. Прозрачност без граници, *Йемен*, оценка към 15 окт. 2021 г., <https://bit.ly/3mCaRjX>. See also, The Arab Weekly, *Ineptitude, Corruption Render Yemenis' Lives even more Dire*, 3 February 2021, <https://bit.ly/3CvrgU7>.

¹² See Section “Violations and Abuses of Human Rights Law and Violations of International Humanitarian Law”.

¹³ „В цялата страна гражданите плащат висока цена, докато въоръжени групировки контролират територията и упражняват властта при пълно незачитане на правата на човека и международното хуманитарно право“; Служба на Върховния комисар по правата на човека (ОНЧР), *Бележки за брифинг за пресата във връзка с Йемен*, 21 септ. 2021 г., <https://bit.ly/3CBuG1p>. „(...) сега животът в Йемен е „непоносима за мнозина“, тъй като освен конфликта хората трябва да се борят с болести, пандемията с КОВИД-19, наводнения, ограничения върху вноса, икономическа и петролна криза, както и ограничена хуманитарна помощ“; UN News, *Yemen: 'Climate of Fear' Grows, All Sides to Blame, Say Rights Experts*, 8 September 2021, <https://bit.ly/3tVzLhX>. „Конфликтът хвърли сянка върху цивилното население и има опустошително въздействие върху жизненоважна гражданска инфраструктура из цялата страна. По време на войната цивилните лица бяха подложени на разселване, недостиг на горива и срив в изплащането на заплатите и предоставянето на основни услуги“; Mwatana for Human Rights, *Civilians in Yemen Remain Stuck Between the Warring Parties and Waiting for Justice*, 28 March 2021, <https://bit.ly/39oyEOo>.

¹⁴ Geneva Academy / RULAC, *Non-International Armed Conflicts in Yemen*, last updated 15 April 2021, <https://bit.ly/3hwmRSO>. „Продължителният конфликт се отличава с разпокъсани коалиции и множество фронтова (...)“; Global Centre for the Responsibility to Protect (GCR2P), *Yemen*, 1 September 2021, www.global2p.org/countries/yemen. „Анти-хутската страна в конфликта също е раздирана от разделения, като правителствените сили, южните сепаратисти и лоялистите на племенника Тарик на бившия президент Али Абдула Салех упорито се държат на една страна, но в действителност се противопоставят едни на други“; Al Jazeera, *Yemeni Government Forces again on the Backfoot*, 14 September 2021, <https://aje.io/geuvck>. „Въпреки че медийните репортажи за водената от Саудитска Арабия интервенция обрисуват войната като двустранен конфликт (водената от Саудитска Арабия коалиция срещу хутите), всъщност има множество бойци, чиято привързаност и лоялност са доста променливи“; CRS, *Yemen: Civil War and Regional Intervention*, 12 March 2021, <https://bit.ly/3ELzaEf>, p. 2.

¹⁵ Терминът „Де факто правителство“ се използва във връзка с властите, които са базирани в столицата Сана, където „Ансар Аллах“ като политическо движение е главният играч, подкрепян от въоръжена групировка, наречена „Хути“. „В Йемен продължава не-международен конфликт между правителството на Йемен и хутите, за които са приложими член 3 от Женевската конвенция от 12 август 1949 г., Допълнителният протокол към Женевската конвенция от 12 август 1949 г. и относно жертвите на не-международни въоръжени конфликти (Протокол II), както и относното обичайно международно хуманитарно право“; Съвет на ООН по правата на човека, *Ситуацията с правата на човека в Йемен, включително нарушения и злоупотреба от септември 2014 г.*, 28 септ. 2020 г., www.ecoi.net/en/document/2037637.html, para. 12.

¹⁶ „През лятото на 2019 г. в южен Йемен се разгоряха отдавна тлеещите конфликти между признатото правителство на Йемен (...) и сепаратисткия Южен преходен съвет, което доведе до открита война между местните съюзници на Саудитска Арабия и Обединените арабски емирства. През 2020 г. сблъсъците продължиха, въпреки че двете страни най-накрая стигнаха до споразумение за споделяне на властта в края на годината и сформираха коалиционно правителство“; CRS, *Yemen: Civil War and Regional Intervention*, 12 March 2021, <https://bit.ly/3ELzaEf>, p. 2. Групата на видните експерти нарече споразумението за споделяне на властта „нефункционално“; Съвет на ООН по правата на човека, *Ситуацията с правата на човека в Йемен, включително нарушения и злоупотреба от септември 2014 г.*, 13 септ. 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2060340.html, параграф 12. Тъй като двете страни все още не са изпълнили анекса към „Споразумението от

съпротивителни сили;¹⁷ „Ал Кайда“ на Арабския полуостров (AQAP);¹⁸ и Ислямска държава в Ирак и Леванта-Йемен (ИДИЛ-Йемен);¹⁹ освен това и редица местни въоръжени групировки, които са с променлива привързаност и се водят в действията си предимно от местни интереси и племенни връзки.²⁰

4. Страната е разделена на отделни зони на контрол и влияние.²¹ Според сведенията към септември 2021 г. силите на де факто правителството контролират една трета от територията на страната, в това число столицата Сана и голяма част от гъсто населените северозападни райони, които съставляват мнозинството от населението на Йемен;²² Международно признатото

Риад“, което изисква от тях да изтеглят силите си от Аден, продължава напрежението, което понякога предизвиква нови военни сблъсъци; Associated Press, *Yemen's Separatists to Give up Self-Rule, Push Peace Deal*, 29 July 2021, <https://bit.ly/3nlkUGe>; Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *ACLED Regional Overview: Middle East (3-9 July 2021)*, 14 July 2021, <https://bit.ly/3hPwxal>; Reuters, *Fighting Between Separatist Brigades Kills Two in Yemen's Aden: Sources*, 24 June 2021, <https://reut.rs/3kn8oKs>; Xinhua, *Military Conflict Looms in Southern Yemen as Tension Rises Between Rivals: Sources*, 22 May 2021, <https://bit.ly/3EDb2nc>. Вж. също Aljazeera, *Yemen's Riyadh Agreement: An Overview*, 29 July 2020, <https://aje.io/rxzmf>.

¹⁷ Националните съпротивителни сили са под командването на Тарек, Салех, племенник на бившия президент Али Абдула, след убийството на бившия президент от силите на Хути през декември 2017 г. Те са съюзници на Международно признатото правителство; Middle East Eye, *'Our Children Are Fuel for War': Village Sons Leave Yemen Countryside for the Battlefield*, 14 August 2021, <https://bit.ly/3Ck8A34>; Sana'a Center for Strategic Studies, *The Battle of All Yemenis Against the Houthis Coup: A Q&A with Tareq Saleh*, 19 May 2021, <https://bit.ly/3Cggtqm>; Associated Press, *UAE-Backed Yemen Leader Says His Troops at Island Air Base*, 15 June 2021, <https://bit.ly/39bze8B>; Jamestown Foundation, *Yemen's Fate Hinges on The Battle for Marib*, Terrorism Monitor Vol. 19/4, 26 February 2021, <https://bit.ly/3zsMrxP>.

¹⁸ „Въпреки че през последните години е по-малко активна, AQAP [Ал Кайда на Арабския полуостров] все още се бори за влияние с хутите и Ислямска държава, особено в централната област Ал Байда“; CFR, *Yemen's Tragedy: War, Stalemate, and Suffering*, 2 September 2021, <https://on.cfr.org/2h4uq35>. „В областите Ал Байда и Шабва засиленото политическо насилие миналата [средата на юни 2021 г.] е подклаждано от подновената активност на AQAP. В Ал Байда AQAP пое отговорността за засадата на хутските сили в района Мукайрас, като това е първата атака на AQAP този месец (...). В Шабва бойците са отвлекли поддръжници на Хади при два отделни инцидента в районите Майфаа и Меркха Ас Суфла, преди да ги отведат в област Ал Байда“; ACLED, *ACLED Regional Overview: Middle East (12 - 18 June 2021)*, 23 June 2021, <https://bit.ly/3iuoT5R>, р. 1. „Източници посочиха, че липсата на силно централно правителство в страната продължава да бъде благоприятна среда за операциите на AQAP“; Държавен департамент на САЩ, *Доклад за международните религиозни свободи за 2020 г.: Йемен*, 12 май 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2051733.html. Вж. също The National, *Al Qaeda Shows Signs of Resurgence in Yemen*, 10 April 2021, <https://bit.ly/3AsefDU>; The Defense Post, *Yemen's Al-Qaeda Regenerates Amid Battle for the North*, 16 March 2021, <https://bit.ly/3EiICDT>; ACLED, *The Wartime Transformation of AQAP in Yemen*, 14 December 2020, <https://bit.ly/3Av00Os>.

¹⁹ „ИДИЛ-Йемен е слаб в сравнение с AQAP, тъй като е претърпял загуби в сраженията с хутите и AQAP. Вече доста време организацията е в упадък и според сведенията се занимава най-вече със стабилизирането и прегрупирването на собствените си структури. Една държава членка оцени бойната ѝ сила на няколко стотин души. Най-вероятните ѝ нападения в бъдеще се очаква да бъдат в южен Йемен, по-специално срещу фигури на правителството на Йемен, които се намират или се движат към Аден“; Съвет за сигурност на ООН, *Letter Dated 15 July 2021 from the Chair of the Security Council Committee Pursuant to Resolutions 1267 (1999), 1989 (2011) and 2253 (2015) Concerning Islamic State in Iraq and the Levant (Da'esh), Al-Qaida and Associated Individuals, Groups, Undertakings and Entities Addressed to the President of the Security Council*, S/2021/655, 21 July 2021, www.ecoi.net/en/document/2057424.htm, пара. 44. „Ислямска държава отбеляза навлизането си в Йемен през 2015 г. със самоубийствени атентати срещу две заидски джамии в Сана, при които бяха убити близо 140 поклонници. Въпреки че групировката е поела отговорност за други знакови нападения, вкл. убийството на управителя на Аден в края на 2015 г., последващите ѝ действия изостават в сравнение с AQAP“; CFR, *Yemen's Tragedy: War, Stalemate, and Suffering*, 2 September 2021, <https://on.cfr.org/2h4uq35>.

²⁰ „Хутите, които контролират гъсто населения северозапад на Йемен, са изправени срещу широка гама от местни сили по линията на няколко фронта – от северни племенни вождове и бивши съюзнически военни звена до южните сецесионисти и салафитски милиции. С увеличаването на броя си тези въоръжени и политически фракции започнаха да се обръщат към регионални ищари с искания за оръжие, пари и политическа подкрепа и често посвещават също толкова енергия в сблъсъците помежду си, както и в тези с хутите“; ICG, *A New UN Envoy Is an Opportunity for a New Approach in Yemen*, 18 June 2021, <https://bit.ly/3u09aA1>. За повече информация относно различните въоръжени субекти и разделенията в тях вж. The Century Foundation, *Fantasies of State Power Cannot Solve Yemen's War*, 13 July 2021, <https://bit.ly/3zuXaYB>; Geneva Academy / RULAC, *Non-International Armed Conflicts in Yemen*, last updated 15 April 2021, <https://bit.ly/3hwmRSO>; CRS, *Yemen: Civil War and Regional Intervention*, 12 March 2021, <https://bit.ly/3ELzaEf>; ACLED, *The Myth of Stability: Infighting and Repression in Houthis-Controlled Territories*, 9 February 2021, <https://bit.ly/3o2lchN>; ACLED, *Little-Known Military Brigades and Armed Groups in Yemen: A Series*, 13 August 2020, <https://bit.ly/3hWfmbB>.

²¹ CFR, *Yemen's Tragedy: War, Stalemate, and Suffering*, 2 September 2021, <https://on.cfr.org/2h4uq35>; Foreign Affairs, *The Shattering of Yemen: Why Ending the War Is more Difficult than Ever*, 19 August 2021, <https://fam.ag/3tXSn0x>; The Century Foundation, *Fantasies of State Power Cannot Solve Yemen's War*, 13 July 2021, <https://bit.ly/3zuXaYB>; The Economist, *Houthi Rebels Look to Take Marib, Prolonging Yemen's War*, 8 May 2021, <https://econ.st/2XmTnzi>. „В действителност държавата Йемен вече не съществува. Хутите контролират северозападна от границата със Саудитска Арабия до град Таиз на югозапад, като фронтоните линии са по протежението на независимия преди юг. Племенникът на Салех доминира югозападен Йемен (Техама). Югът и югозападът на Йемен сега са раздирани от разделения между правителството Хади и Южния преходен съвет, като всички крайбрежни райони на юг са под контрола на ЮПС, който е обявил самоуправление“; Zenith, *The Many Facets of the Yemen Conflict*, 12 February 2021, <https://bit.ly/3AAQdew>. За карта на териториалния контрол на ниво окръзи към юни 2021 г. вж. ACLED, *The State of Yemen: Q1 2021 – Q2 2021*, 11 August 2021, <https://bit.ly/3z6ePv>.

²² „В края на годината [2020 г.] хутите продължават да контролират почти една трета от територията на Йемен и почти 80 процента от населението“; Държавен департамент на САЩ, *Доклад за международните религиозни свободи за 2020 г.: Йемен*, 12 май

правителство и свързаните с него сили²³ контролират юга и изтока (области Мариб, Хадрамаут, Шабва и Ал Махра, части от области Абиан и Ал-Джауф), макар и с променлива степен на контрол;²⁴ Южният преходен съвет държи южното пристанище и временната столица Аден и околните области Лаж и Дале; Националните съпротивителни сили контролират части по протежението на западния бряг на Червено море; а AQAP остава активна най-вече в южната и източната част на страната.²⁵

Големи зони, включително провинциите Мариб, Ходейда и Тайс остават оспорвани между страните в конфликта, при което активни фронтови линии се намират в близост до населени райони, което излага местното население на постоянен риск.²⁶ Към момента на изготвяне на позицията продължават сраженията по много фронтови линии, като ситуацията със сигурността е особено нестабилна и променлива в оспорвания град Мариб в северен Йемен.²⁷ През май 2021 г. Международната кризисна група (ICG) посочва, че Йемен е в състояние на „свободно падане“ и че „е вероятно да се засилят сраженията и по други фронтове [освен Мариб]“.²⁸

Ситуация със сигурността

5. През 2021 г. правителството и съюзническите сили продължиха сблъсъците с хутите из цялата страна.²⁹ Поредна офанзива по много фронтове срещу намиращата се под контрола на МПП

2021 г., www.ecoi.net/en/document/2051733.html. See also, The Economist, *Houthi Rebels Look to Take Marib, Prolonging Yemen's War*, 8 May 2021, <https://econ.st/3Cgtpwk>. „На тези територии те [де факто правителството] са въвели централизирана сигурност по отношение на земята и хората и са наложили пълна фактическа власт без оглед на това дали са международно признат правителствен орган“; CEIP, *The Wealth of Ma'rib Is Reshaping the Future of Yemen*, 10 August 2021, <https://bit.ly/2XHMRU4>.

²³ От началото на войната политиката на Йемен е по-криволичеща и зависима от местни сили, отколкото би признала която и да е участваща в нея страна. Международно признатото правителство може да се представя като командващо национална армия, но в действителност силите, противопоставящи се на хутите, са една сбирщина от групировки, чиято главна цел е да отбраняват собствена си земя и да не позволят хутите да завземат изцяло властта, а не толкова да върнат Хади на власт в Сана; Foreign Affairs, *The Shattering of Yemen: Why Ending the War Is more Difficult than Ever*, 19 August 2021, <https://fam.ag/3tXSn0x>.

²⁴ „(...) може да се каже, че международно признатото правителство не е държало под контрол Хадрамаут, някои райони на Мариб и Махра след 2015 г., тъй като тези райони са били силно оспорвани от AQAP и клетки на Ислямска държава“; ACLED, *Mapping Territorial Control, Contestation, and Activity in Yemen*, August 2021, <https://bit.ly/3krDK2y>, p. 2.

²⁵ „След период на сравнителна липса на активност през януари [2021 г.], AQAP поде стабилен ритъм на операции срещу силите на Колана на сигурността [военното крило на Южния преходен съвет] и други групировки, свързани с Обединените арабски емирства и Саудитска Арабия в областите Шабва и Абиан. Имали са сблъсъци и със силите на хутите в област Ал Байда. AQAP продължава да бъде терористичната групировка с най-добра бойна готовност в Йемен и е добре установена в централните и източните провинции. Приоритетът ѝ е установяването на контрол над части от Адения залив и съоръжения на петролната и газовата инфраструктура“; UN Security Council, *Letter Dated 15 July 2021 from the Chair of the Security Council Committee Pursuant to Resolutions 1267 (1999), 1989 (2011) and 2253 (2015) Concerning Islamic State in Iraq and the Levant (Da'esh), Al-Qaida and Associated Individuals, Groups, Undertakings and Entities Addressed to the President of the Security Council*, S/2021/655, 21 July 2021, www.ecoi.net/en/document/2057424.htm, para. 43.

²⁶ CFR, *Yemen's Tragedy: War, Stalemate, and Suffering*, 2 September 2021, <https://on.cfr.org/2h4uq35>; ACLED, *The State of Yemen: Q1 2021 –Q2 2021*, 11 August 2021, <https://bit.ly/3z16ePv>.

²⁷ „Освен важното ѝ разположение като пресечна точка на местни търговски пътища, в Мариб се намира най-голямата електроцентрала в Йемен; разположението на Мариб и богатството на природни ресурси – особено петрол и природен газ, което осигурява 90 процента от потребностите на страната, определят областта като жадувана награда както за хутите, така и за Международно признатото правителство, за което Мариб е последната крепост на север“; CEIP, *The Wealth of Ma'rib Is Reshaping the Future of Yemen*, 10 August 2021, <https://bit.ly/2XHMRU4>. Вж. също по-надолу раздел „Ситуация със сигурността“.

²⁸ „През пролетта на 2020 г. EU Watch List, Crisis Group предупреди, че военната, политическата и хуманитарната ситуация в Йемен може да се развие „от лоша към още по-лоша“. Това се случи: Йемен е в състояние на свободно падане. Водените от ООН действия с подкрепата на САЩ за постигане на примирие в цялата страна се оказаха неуспешни. Нито опитите да се предотврати битка за Мариб, последния бастион на север на МПП. Хутските бунтовници е вероятно да предприемат следваща офанзива срещу града през идните седмици и месеци. Ако Мариб падне, а и дори и това да не стане, е вероятно да се засилят сраженията по други фронтове. Сделка с посредничеството на Саудитска Арабия между правителството и южните отцепници виси на косъм, дори и след като страните сформираха правителство за споделяне на властта през декември 2020 г.“; ICG, *Watch List 2021 – Spring Update: Arresting Yemen's Freefall*, 26 May 2021, www.ecoi.net/en/document/2052330.html. „Общата ситуация със сигурността остава нестабилна и колеблива, особено на фронтовете при Мариб и Ал Худаях. Появили са се и други зони с активен конфликт в области Тауз, Ал Дахле и Абжан“; ВКБООН, *Оперативен план на ВКБООН за Йемен* 2021 г., 4 април 2021 г., <https://bit.ly/2Xwufps>, p. 1.

²⁹ Associated Press, *Costly and Critical: The Battle for a Key Yemeni City*, 7 July 2021, <https://bit.ly/3z8cCK9>; ACLED, *Regional Overview: Middle East*, 30 June 2021, <https://bit.ly/39pMXCe>; Al Jazeera Centre for Studies, *The Escalation of War and Peace Initiatives in Yemen: Dimensions and Scenarios*, 5 April 2021, <https://bit.ly/39cXJj>; Associated Press, *UN: Yemen Conflict Escalates as Country Speeds Toward Famine*, 17 March 2021, <https://bit.ly/2Y28RdA>.

провинция и град Мариб,³⁰ която силите на хутите започнаха през февруари 2021 г. и която продължаваше и към момента на изготвяне на Позицията, е причинила цивилни жертви, разселване и разрушения на гражданска инфраструктура.³¹ В края на 2021 г. хутите завладяха и райони в централната област Ал Байда, които впоследствие използваха за военната си офанзива към южната област Шабва.³² Според сведенията към август 2021 г. продължават сраженията по повече от 50 активни фронтови линии в Йемен.³³ В южните части на Йемен, включително главния град Аден, също има несигурност поради боеве между различни фракции и граждански размирици в обстановка на влошаващи се условия на живот.³⁴

³⁰ The Economist, *Houthi Rebels Look to Take Marib, Prolonging Yemen's War*, 8 May 2021, <https://econ.st/3Cgtppwk>; The New Humanitarian, *Marib's Descent back into War Is Shocking, but it Shouldn't Be a Surprise*, 19 April 2021, <https://bit.ly/3zeuraq>; Al Jazeera, *Battle for Marib: Last City in North Yemen under Gov't Control*, 25 March 2021, <https://aje.io/hzlta>.

³¹ „Офанзивата на хутите доведе до разселване в област Мариб, особено след обстрела на местата, дали подслон на вътрешно разселени лица“; Съвет на ООН по правата на човека, *Ситуацията с правата на човека в Йемен, включително нарушения и злоупотреба от септември 2014 г., 13 септ. 2021 г.*, www.ecoi.net/en/document/2060340.html, параграф 13. „От началото на септември [2021 г.] се наблюдава засилване на сраженията в Мариб поради продължаващата офанзива на хутите, довела до разселването на хиляди цивилни лица. Обичайни обекти на безразборен обстрел с гранатомети и артилерия са пазари, лагери с разселени лица и други граждански обекти около град Мариб, в резултат от които има десетки жертви. На територията на областта е имало и стотици въздушни нападения на коалицията и ожесточени наземни боеве, особено в районите Сирва и Рахаба“; GCR2P, *Atrocity Alert No. 270: Afghanistan, Yemen and China*, 15 September 2021, <https://bit.ly/3CxsfYX>. Вж. също AFP, *At least 50 Dead as Fighting Intensifies for Yemen's Marib – Military Sources*, 26 September 2021, <https://bit.ly/3zHJREj>; Al Jazeera, *Yemeni Government Forces again on the Backfoot*, 14 September 2021, <https://aje.io/geuvck>; AFP, *65 Dead as Fighting for Yemen's Marib Flares Anew*, 2 September 2021 <https://f24.my/7x5t.T>; ACLED, *Mid-Year Update: 10 Conflicts to Worry about in 2021*, 5 August 2021, <https://bit.ly/3iw4Zrb>; UNHCR, *Civilians at Risk from Escalating Fighting in Yemen's Marib*, 16 April 2021, www.ecoi.net/en/document/2049729.html.

³² ACLED, *ACLED Regional Overview: Middle East (18-24 September 2021)*, 29 September 2021, <https://bit.ly/3BdtLDO>, p. 1; Reuters, *Houthi Rally in North Yemen as Their Fighters Push South*, 21 September 2021, <https://reut.rs/3A9xd1a>; Xinhua, *Recent Fighting in Central Yemen Displaces over 1,500 Families: Official*, 3 August 2021, <https://bit.ly/3Boti1C>; Defense Post / AFP, *Yemen Houthis Say Made Gains in Central Al-Bayda Province*, 30 July 2021, <https://bit.ly/3iAtC66>.

³³ Това се сравнява с 35-те активни фронтови линии през 2019 г.; ВКБООН, *Факти за Йемен: септември 2021 г.*, 30 септ. 2021 г., <https://bit.ly/3ot0TEf>, с. 2; Служба за координация по хуманитарните въпроси (ОСНА), *Преглед на хуманитарните нужди за 2020 г.: Йемен*, февр. 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2045902.html, с. 14. През септември 2021 г., „(...) има рязко обостряне на враждебните действия (...), като хутите напредват в южната област Мариб и на 8 септември [2021 г.] завземат район Рахаба в южната част на Мариб. В стратегическата и централна област Ал Бейда хутите са укрепили контрола си, което им позволява офанзива в район Байхан в област Шабва и в район Лаудар в област Абиан, което застрашава ключови шосейни връзки и транспортни линии между райони под контрола на правителството; възможно е през идните седмици хутите да засилат наеззите си в Мариб, Шебва и Абиан. В област Худейда сражения е имало в южните райони Ал Тухаита, Ал Хаума и Хаус; според сведенията хутите са разположили множество бригади в Ал Тухаита в подготовка за това, което местни сили определят като мащабна офанзива за връщане на контрола върху крайбрежието на Червено море, завзето от поддържаните от Обединените арабски емирства сили през 2018 г. (...) На юг хутите са изселяли на 11 септември пет дрона, три ракети към пристанището Мака на Червено море, област Тауз, при което са ранени шестима войници. Със същата интензивност са продължили сраженията в област Ал Дали – в райони Шатаба, Ал Хуша и Ал Машари“; ICG, *Crisis Watch: Yemen*, September 2021, <https://bit.ly/3FyJvE3>. След март 2021 г. „ескалират сраженията в Мариб, Тайс, Ходейда и други места“; ОСНА, *Under-Secretary-General for Humanitarian Affairs and Emergency Relief Coordinator, Martin Griffiths, Opening Remarks on the High-Level Side Event on the Humanitarian Crisis in Yemen, at the 76th United Nations General Assembly*, 22 September 2021, <https://bit.ly/3CDxmLY>. „През февруари 2021 г. хутите започнаха нападенията срещу област Мариб. За няколко седмици отново се активираха фронтове в Тайс и Хаджа. На други фронтове в област Ходейда, Дали, Ал Джауф и Ал Бейда също има сражения. Продължават тежките сражения по фронтовите линии в област Мариб, като сблъсъците са най-силни в района на Сирва, по-специално Машджа, Касара, Зоур и Тала Хамра. По настоящем фронтовите линии са само на няколко километра от град Мариб“; Съвет на ООН по правата на човека, *Ситуацията с правата на човека в Йемен, включително нарушения и злоупотреба от септември 2014 г., 13 септ. 2021 г.*, www.ecoi.net/en/document/2060340.html, т. 13. „(...) военните действия продължават да са на приливи и, (...) като се наблюдават откъслечни сражения в Ал Джауф и Тайс. Мариб остава стратегическа мишена. В Ал Бейда напредъкът на йеменските сили, подкрепени от водената от Саудитска Арабия коалиция, е отнет от хутите, които са се придвижили напред към границата между области Мариб и Шабва, което застрашава главни пътни артерии“; UN News, *No End to Yemen Civil War on the Horizon*, Senior UN Official Briefs Security Council, 23 August 2021, <https://bit.ly/3IFP1LZ>. Вж. също Arab News, *Yemen Government Troops Make New Advances in Juf Province*, 3 October 2021, <https://arab.news/v3nvk>; GCR2P, *Yemen*, 1 September 2021, www.global2p.org/countries/yemen.

³⁴ „(...) в южен Йемен стана видно колко крехка е ситуацията със сигурността, когато миналата седмица кола бомба се врязва в ескорт с управителя на Аден и министъра на земеделието в Аден, при което има поне шестима убити и други ранени. И управителят, и министърът са останали живи. Извършителите остават неизвестни“; ACLED, *ACLED Regional Overview: Middle East (9-15 October 2021)*, 21 October 2021, <https://bit.ly/3juh8NM>. „От средата на септември [2021 г.] насам отново се е засили интензивността на гражданските размирици и демонстрации в контролираните от МПП райони, където много от най-бедните домакинства – включително тези, които се зависят от дневни надници – продължават да са най-засегнатите от поскъпващия живот и влошаването на публичните услуги поради недостатъчните финансови средства на правителството. Затворени са магазини и е преустановена дребната търговия заради несигурност, при което засегнатите домакинства на се имали доходи около четири дена в Аден и около една седмица в градовете Тайс и Ал Мукала. Според данни от Intelysе към 27 септ. 2021 г. за този месец са регистрирани 54 в Аден, Шабва, Ал Абейн, Сокотра, Лахдж и Хадрамаут, което бележи рекорд като обща бройка за един месец и е 2,5 пъти повече от средното за месец от

6. Сражения и безразборни нападения са причинили смъртта на хиляди цивилни лица от март 2015 г. Отличителна характеристика на конфликта в Йемен са въздушните нападения, обстрелите с гранатомети и ракети и други форми на безразборни атаки с опустошителен ефект върху цивилното население.³⁵ Според разчети на ООН към декември 2020 г., като пряк резултат от враждебните действия живота си са загубили около 120 000 души (цивилни и нецивилни), в допълнение към повече от 130 000 души, загинали като косвен резултат от враждите – поради липса на храна, здравни услуги и инфраструктура.³⁶ Само през 2020 г. във въоръженото насилие са загинали или са ранени повече от 2 000 цивилни лица.³⁷ Конфликтът продължава да отнема живота на цивилни през 2021 г.: данните на ООН сочат повече от 1 200 цивилни лица, загинали или ранени от януари до август 2021 г.³⁸
7. Противопехотни мини, самоделни взривни устройства и невзривени боеприпаси продължават да убиват и раняват цивилни лица в Йемен, сред които много деца.³⁹

септември 2016 г. Неотдавна, към 28 септември, са подновени силните протести и затваряния на магазини в Аден“; *Famine Early Warning System Network (FEWS NET), Protests Intensify in the South due to Further Sharp Depreciation of Currency and Food Price Increases*, 6 October 2021, <https://bit.ly/3FjsvBL>, с. 1. „Южни части на Йемен, по-специално области Аден, Абиа и Шабва бяха сцена на силна несигурност и граждански размирици“; Съвет за сигурност на ООН, *Децата и въоръженият конфликт в Йемен: Доклад на Генералния секретар, S/2021/761*, 27 август 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2061538.html (наричан по-нататък: Съвет за сигурност на ООН, *Децата и въоръженият конфликт в Йемен*, 27 август 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2061538.html), т. 8. „Южен Йемен е парализиран от борбата за власт между правителството подкрепения от Обединените арабски емирства Южен преходен съвет, което през последните месеци предизвиква протести срещу повсеместната бедност и лошите публични услуги“; Reuters, *Clashes Between Separatist Forces Kill Four Fighters in Yemen's Aden*, 2 October 2021, <https://reut.rs/3mkoB2U>. Вж. също Reuters, *Three Protesters Killed in South Yemen as Conflict Cripples Economy*, 15 September 2021, <https://reut.rs/3Fjozka>; Xinhua, *Blast Strikes Security Patrol in Yemen's Aden, 2 Killed*, 14 August 2021, <https://bit.ly/3FjRu86>. Вж. също ICG, *Crisis Watch: Yemen*, September 2021, www.crisisgroup.org/crisiswatch, и горната бележка под линия 16.

³⁵ Вж. по-долу т. 9 („Нарушения и злоупотреба с правата на човека и нарушения на международното хуманитарно право“).

³⁶ UN News, *UN Humanitarian Office Puts Yemen War Dead at 233,000, Mostly from 'Indirect Causes'*, 1 December 2020, <https://shar.es/aWGaug>. Оценката на ООН въз основа на Проекта за данни за Йемен показва, че само в резултат от над 23 000 въздушни удара на коалицията са загинали или ранени повече от 18 500 цивилни лица, сред които над 2 300 деца. В това число 8 772 загинали цивилни и 9 841 – ранени; Съвет на ООН по правата на човека, *Ситуацията с правата на човека в Йемен, включително нарушения и злоупотреба от септември 2014 г.*, 13 септ. 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2060340.html, т. 20. Вж. също Проект за данни за Йемен, *Шест години въздушна война, водена от Саудитска Арабия, в Йемен*, 25 март 2021 г., г. <https://bit.ly/3nSmrKj>. През 2019 / 2020 г. ООН има сведения, че „общо 2,612 деца (1 889 момчета, 723 момичета) са убити (678) или осакатени (,934) (...). От тях през 2019 са убити или осакатени 1,488 деца (1 073 момчета, 415 момичета), а през 2020 г. – 1 124 (816 момчета, 308 момичета). Тези цифри показват лек спад в сравнение с предходните две години (1 354 през 2017 г. и 1 689 през 2018 г.). Трябва да се отбележи, че въпреки ескалацията на конфликта през този период за специалната група не бяха достъпни няколко от новите фронтови линии. Ето защо е вероятно намалението да е свързано и с липсата на достъп и непълните данни“; Съвет за сигурност на ООН, *Децата и въоръженият конфликт в Йемен*, 27 август 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2061538.html, параграф 23. Вж. също параграфи 24-29 от същия доклад.

³⁷ Проект за наблюдение на въздействието върху цивилните лица (CIMP), *Годишен доклад за 2020 г.: 1 януари - 31 декември 2020 г.*, февр. 2021 г., <https://bit.ly/3Bv86aE>. За предходни доклади вж. CIMP, *Annual Analytical Reports*, на: <https://civilianimpactmonitoring.org/reports>.

³⁸ OCHA, *Under-Secretary-General for Humanitarian Affairs and Emergency Relief Coordinator Mr. Martin Griffiths Statement Briefing to the Security Council on Yemen*, 23 August 2021, <https://bit.ly/3nzRFFR> (hereafter: OCHA, *Briefing to the Security Council on Yemen*, 23 August 2021, <https://bit.ly/3nzRFFR>). Според Проекта за наблюдение на въздействието върху цивилните лица (CIMP), „броят на цивилните жертви (загинали и ранени) поради въоръженото насилие в Йемен отбелязва увеличение с 26 процента от първото до второто тримесечие на 2021 г. (...) Най-голям е броят на пострадалите в Саада поради обстрели в пограничните райони. В Мариб броят на цивилните жертви и почти два пъти по-голям отколкото през първото тримесечие в резултат от инциденти, засягащи цивилни в град Мариб. Сред другите най-лошо засегнати области са Ал Хадейда и Тайс“; FEWS NET, *Yemen Food Security Outlook Update*, August 2021, 8 September 2021, <https://bit.ly/39jxIQM>, р. 2. През юни и юли 2021 г. „броят цивилни жертви е достигнал безпрецедентни нива след подписването на Споразумението от Стокхолм на 13 декември 2018 г.“; OCHA, *Доклад за положението в Йемен* 5 август 2021 г., <https://bit.ly/3tXNMva>, с. 4. Вж. също Save the Children, *Yemen: Three Children Killed among 56 Casualties in 72 Hours as Conflict Escalates*, 4 October 2021, <https://bit.ly/3B8Mb8Z>.

³⁹ „От 2018 г. насам от противопехотни мини, самоделни взривни устройства и невзривени боеприпаси са убити или ранени повече от 1 400 цивилни лица в Йемен, много от които деца. Освен преките и смъртоносни поражения тези експлозивни и остатъците от тях – които са разпръснати по големи части от територията на Йемен – всяват ужас сред населението и имат изключително отрицателно въздействие върху живота на хората и икономиката като цяло. Много ферми и риболовни стопанства в Йемен не работят поради наличието или страха от противопехотни и морски мини. Това е още един удар върху местното производство на храни и доходите на хората на фона на много тежкото положение с продоволствената несигурност и глада в Йемен“; OCHA, *On Behalf of the Under-Secretary-General for Humanitarian Affairs and Emergency Relief Coordinator, Mr. Martin Griffiths, UN OCHA Deputy Director, Ms. Ghada Eltahir Mudawi, Statement to the Security Council on Yemen*, 10 September 2021, <https://bit.ly/39i6rIz>. „(...) събраните в Йемен сведения показва повече от три пъти нарастване на броя на такива жертви [инциденти с експлозивни боеприпаси] между 2019 и 2020 година, като за 2020 г. са регистрирани 1 606, в сравнение с 498 за 2019 г.“; Генерален секретар на ООН, *Помощ при противодействието на мините: Доклад на Генералния секретар, A/76/283*, 10 август 2021 г., <https://bit.ly/3hQCAvT>, параграф 13. Вж. също OCHA, *Актуализация на хуманитарната обстановка в Йемен: брой 9 / септември 2021 г.*, 3 окт. 2021 г., с. 4-5.

Нарушения и злоупотреби с правата на човека и нарушения на международното хуманитарно право

8. Според множество доклади всички страни в конфликта извършват тежки нарушения на международното хуманитарно право, които може да съставляват военни престъпления, както и различни нарушения и злоупотреби с правата на човека,⁴⁰ което е съпроводено с повсеместна безнаказаност.⁴¹
9. Според сведенията страните в конфликта извършват безразборни нападения, при които има загинали и ранени цивилни лица, както и разрушения на граждански обекти, сред които, освен

⁴⁰ „Многобройни нападения, насочени срещу или безразборно засягащи цивилни лица и обекти, през последната година съставляват военни престъпления. Страните в конфликта продължават да извършват и извънсъдебните екзекуции, насилствено изчезване на лица, безразборни задържания, изтезания, набиране на деца за бойци и принудително разселване, освен всички други нарушения и злоупотреби с международното хуманитарно право и това за правата на човека“; OHCHR, Точка 10: Представяне на докладите за страната на Генералния секретар и Върховния комисар и устна актуализация: изявление на Мишел Башле, Върховен комисар на ООН за правата на човека, 48-та сесия на Съвета по правата на човека, 7 окт. 2021 г., <https://bit.ly/3BuutwF>. „Тежки нарушения на международното хуманитарно право, включително военни престъпления, и тежки злоупотреби с правата на човека от всички страни в конфликта са довели до най-лошата хуманитарна криза, причинена от хора, в света“; Amnesty International, Йемен: Саудитска Арабия налага край на мандата на единствения Международен механизъм да разследва злоупотребите с правата на човека, 7 окт. 2021 г., <https://bit.ly/2YuQhcY>. „Всички страни в конфликта извършват безразборни нападения и нападения срещу конкретни граждански обекти, което съставлява военни престъпления и престъпления срещу човечеството. (...) Всички страни в конфликта в Йемен очевидно са неспособни или нямат желание да изпълняват отговорността си за защита“; GCR2P, Yemen, 1 September 2021, www.globalr2p.org/countries/yemen. „Всички страни продължават да извършват груби нарушения на международното хуманитарно право и на международното право на човешките права, включително безразборни нападения срещу цивилни лица, насилствено изчезване на хора и изтезания. Повсеместното използване на противопехотни мини от хутите представлява постоянна заплаха за цивилните лица и поражда разселване. Хутите продължават да набират деца за бойци. Мигранти редовно стават жертва на тежки нарушения на правата на човека“; Съвет за сигурност на ООН, Писмо от 22 януари 2021 г. от Групата на експертите във връзка с Йемен до Председателя на Съвета за сигурност: Окончателен доклад на Групата на експертите за Йемен, S/2021/79, 25 ян. 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2044723.html, с. 3.

⁴¹ “(...) продължава повсеместната безнаказаност за тези, които извършват тежки нарушения в Йемен. Групата [на видните експерти за Йемен] е отбелязала твърде малък напредък по отношение на разследвания, провеждани от страните. Понастоящем в йеменски съдилища или военни съдилища на Саудитска Арабия има заведени малък брой дела. Тези малки стъпки в развитието обаче не са адекватни или достатъчни, за да потушат „пандемията на безнаказаност“ в Йемен. Жертвите остават без възмездие“; Съвет на ООН по правата на човека, Изявление на г-н Камел Жендуби, Председател на Групата на видните експерти за Йемен на 48-та сесия на Съвета по правата на човека, 14 септ. 2021 г., <https://bit.ly/39e9lci>. Вж. също Съвет на ООН по правата на човека, Актуализация за отчетността: Група на видните международни и регионални експерти за Йемен, A/HRC/48/CRP.4, 14 септ. 2021 г., <https://bit.ly/2Z3SP27>; Associated Press, Lawyers Seek ICC Probe into Alleged War Crimes in Yemen, 30 August 2021, <https://bit.ly/3AqlrR1>. На 7 октомври 2021 г., Съветът на ООН по правата на човека реши да не подновява мандата на Групата на видните експерти, международния механизъм, създаден през 2017 г. за разследване на нарушения и злоупотреби, извършени от всички страни в конфликта след септември 2014 г. Мандатът на Групата е подновяван преди това през 2018, 2019 и 2020 година; Reuters, U.N. Ends Yemen War Crimes Probe in Defeat for Western States, 8 October 2021, <https://reut.rs/3mvXEJm>. Вж. също Съвет на ООН по правата на човека, Изявление на Групата експерти за Йемен относно отхвърлянето на Резолюция на СПЧ за подновяване на мандата ѝ, 8 окт. 2021 г., <https://bit.ly/2YD44P8>; International Commission of Jurists (ICJ), Yemen: Failure to Renew Group of Eminent Experts' Mandate a Serious Blow to Accountability, 8 October 2021, <https://bit.ly/3Dpl8Hc>.

другите, медицински заведения,⁴² училища, пазари, лагери за разселени лица, и джамии.⁴³ Срещу страните в конфликта има и обвинения от наблюдатели, че използват глада като военно оръжие⁴⁴ и като форма на „колективно наказание“ на цивилни лица.⁴⁵

⁴² През 2019/2020 г. ООН извърши проверки във връзка с 35 нападения на болници. „Повечето от нападенията са били под формата на обстрел с гранатомети и артилерия, при което са разрушени сгради на болници и медицинско оборудване и са ранени пациенти и служители, което е довело до прекъсване на медицинските услуги. Имало е и няколко инцидента с плячкосване на основни медицински артикули“; Съвет за сигурност на ООН, Децата и въоръженият конфликт в Йемен, 27 август 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2061538.html, параграфи 39-40. „От март 2015 г. до март 2021 г. Mwatana е документирала поредица атаки срещу болници, здравни заведения и медицински персонал. Mwatana е документирала 35 въздушни нападения и една сухопътна атака на водената от Саудитска Арабия и Обединените арабски емирства коалиция срещу или с поражения върху здравни заведения, както и 9 инцидента на подкрепяните от Обединените арабски емирства сили с нападения срещу медицински персонал или нахлуване и плячкосване в здравни заведения. Ансар Аллах („Хути“) са отговорни за 88 нападения срещу или с поражения върху здравни заведения, документирани от Mwatana, а МПП – за 55 нападения“; Mwatana for Human Rights, *Civilians in Yemen Remain Stuck Between the Warring Parties and Waiting for Justice*, 28 март 2021 г., <https://bit.ly/3EvNAlY>. „Safeguarding Health in Conflict Coalition (SHCC) е установила 81 инцидента с насилие срещу жени или възпрепятстване на работата на здравни заведения в Йемен през 2020 г., в сравнение с 35 такива инцидента през 2019 г. При тези инциденти са разрушени здравни заведения и са убити и ранени здравни работници. В резултат от години нестихваща война в Йемен работят едва половината от здравните заведения“; Safeguarding Health in Conflict Coalition, *Violence Against or Obstruction of Health Care in Yemen in 2020*, 22 June 2021, <https://bit.ly/39qINLq>, с. 3. Вж. също Съвет на ООН по правата на човека, Ситуация с правата на човека в Йемен, включително насилие и злоупотреби след септември 2014 г., 13 септ. 2021г., www.ecoi.net/en/document/2060340.html, параграф 35.

⁴³ „Друг източник на загриженост е използването на атаки с дронове и ракети както от хутите, така и водената от Саудитска арабия коалиция, в резултат на които има цивилни жертви и щети или разрушения на граждански обекти в Йемен и Саудитска Арабия“; OHCHR, Бележки за прес брифинг за Йемен, 21 септ. 2021 г., <https://bit.ly/3CBuG1p>. „След 2018 г. Групата на видните експерти е разследвала 30 въздушни нападения, при които има убити и ранени цивилни лица, сред които хора, пазаруващи на пазара, получаващи медицинска помощ или присъстващи на сватби и погребения; деца в автобуси; рибари в лодки; мигранти, търсещи по-добър живот; лица, разхождащи се из квартала; и хора в домовете си. (...) Установено е, че обстрелването с ракети, гранатомети и снаряди от страните в конфликта на гъсто населени места, пазари, затвори, лагери за вътрешно разселени лица и домове представлява безразборни нападения, забранени по международното хуманитарно право“; Съвет на ООН по правата на човека, Ситуация с правата на човека в Йемен, включително насилие и злоупотреби след септември 2014 г., 13 септ. 2021г., www.ecoi.net/en/document/2060340.html, параграфи 21, 26. „Една от неотдавнашните атаки е срещу комплекс в град Мариб – където се намира службата на областния управител, Министерството на планирането, полицейски участъци, джамя и женски затвор – на 10 юни [2021 г.] предполагаемо от ракети и вероятно зареден с експлозиви дрон, изстрелян от Ансар Алах. Убити са осем цивилни лица, всички полици и са ранени други 30 цивилни, сред които една жена е близо до комплекса. Освен това на три линейки, отзовали се на първите атаки, са нанесени щети от взривяването на дрона и са ранени двама души от персонала в линейките“; OHCHR, Бележки за прес брифинг за Йемен, 21 септ. 2021 г., „При въздушните нападения на водената от Саудитска Арабия коалиция не са разграничени военните и гражданските цели, както и при безразборния обстрел на хутските сили“; Freedom House, *Свободата на света през 2021 г.: Йемен*, 3 март 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2052879.html. „Всички страни в конфликта продължава беззабавно да извършват тежки нарушения на международното хуманитарно право, включително безразборни атаки с убити и ранени цивилни лица и разрушени граждански обекти“; Amnesty International, *Състояние на правата на човека в света: Йемен 2020 г.*, април 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2048793.html. „Мащабът на атаките, използваните оръжия и броят жертви в резултат от тях показват известни сходства, независимо дали нападенията са извършени от правителството на Йемен, Коалицията или де факто властите. В нито един от случаите враждуващите страни не са показали истински ангажимент към задълженията си по международното право да предприемат всички възможни предпазни мерки по време на нападенията и да избягват или да намалят до минимум случайната загуба на човешки живот, нараняване на цивилни и нанасяне на щети на граждански обекти“; Съвет на ООН по правата на човека, Устна актуализация на Групата на видните експерти за Йемен през 46-та сесия на Съвета по правата на човека, 25 февр. 2021 г., <https://bit.ly/3hNXHyH>. Вж. също Съвет за сигурност на ООН, Децата и въоръженият конфликт в Йемен, 27 август 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2061538.html, параграфи 32-33; Mwatana for Human Rights, *Civilians in Yemen Remain Stuck Between the Warring Parties and Waiting for Justice*, 28 March 2021, <https://bit.ly/3EvNAlY>; Human Rights Watch (HRW), *Yemen: Houthis Attacking Displaced People's Camps*, 23 March 2021, <https://bit.ly/2VWghNB>.

⁴⁴ „(...) базираната в Йемен Mwatana Organization for Human Rights и една друга група Global Rights Compliance посочиха, че са документирали въздушни нападения от водената от Саудитска Арабия коалиция, които са ударили ферми, водни съоръжения и малки рибарски лодки по време на сражения с подкрепяните от Иран хутски бунтовници. В доклада са документирани също така ограничения, наложени от хутите върху хуманитарни дейности, при което цивилни лица в райони под техен контрол са били лишени от „жизненоважна помощ, включително храна“. Документирано е широко и безразборно използване на противопехотни мини, които са причинили смъртта и осакатяването на овчари и техния добитък и са възпрепятствали фермерите да обработват земята си (...)“; Associated Press, *Групировки: и двете страни използват глада като оръжие във войната в Йемен*, <https://abcn.ws/3gREmfv>. See full report by Mwatana for Human Rights / Global Rights Compliance, *Starvation Makers: The Use of Starvation by Warring Parties in Yemen*, 1 September 2021, <https://bit.ly/3CwUOtY>. Вж. също Oxfam, *Six-Fold Increase in People Suffering Famine-Like Conditions since Pandemic Began*, 9 July 2021, <https://bit.ly/3EGTwyr>; Inclusive Citizenship / Norwegian Academy of International Law, *Starvation as a Method of War Affecting Vulnerable Communities in Syria and Yemen*, March 2021, <https://bit.ly/3kuDEY1>. „Групата на видните експерти „разследва нападения от страните в конфликта, които в условия на остра продоволствена несигурност са показали безотговорно неучастие на въздействието на операциите им върху цивилното население и достъпа му до храна“ Съвет на ООН по правата на човека, Ситуация с правата на човека в Йемен, включително насилие и злоупотреби след септември 2014 г., 13 септ. 2021г., www.ecoi.net/en/document/2060340.html, параграф 34. В предходен доклад Групата посочва, че „действия и пропуски от правителството на Йемен и де факто властите нарушават правото на нормален стандарт на живот, особено по отношение на подходящо храна и вода. (...)“

10. Според сведенията сред най-обичайните нарушения и злоупотреби с правата на човека са произволни арести, отвлечения и насилствено изчезване на хора (включително деца);⁴⁶ изтезания, включително сексуално насилие⁴⁷ и други форми на малтретиране;⁴⁸ отказ на

Групата прави извода, че хутите са се намесили в хуманитарната помощ в нарушение на своите международни задължения по международното хуманитарно право и по това за правата на човека. Умишленото възпрепятстване на хуманитарни доставки е част от военното престъпление на използване на глада като военен метод, признат по силата на обичайното международно право“. Освен това Групата е установила, че „всички страни в конфликта са възпрепятствали хуманитарни операции и достъпа на населението до храна и здравеопазване“; Съвет на ООН по правата на човека, Ситуация с правата на човека в Йемен, включително насилие и злоупотреби след септември 2014 г., 20 септ. 2020 г., www.ecoi.net/en/document/2038705.html, параграф 147.

⁴⁵ Хуманитарни НПО призоваха за слагане на край на икономическите блокади като средство за „колективно наказание“ на цивилното население; Amnesty International / HRW / PAX, UN Human Rights Council: Help Bridge Yemen's "Acute Accountability Gap", 22 September 2020, <https://bit.ly/2WguN2J>, с. 2.

⁴⁶ „Разследвания на Human Rights Watch и други правозащитни групи са установили повсеместни злоупотреби като произволно задържане, насилствено изчезване на хора и малтретиране и изтезания в местата за лишаване от свобода, контролирани от страните в конфликта. Силите на хутите задържат и преследват наказателно дисиденти, включително религиозни малцинства, жени и журналисти. Подкрепеният от Обединените арабски емирства Южен преходен съвет извършва произволни задържания и насилствено изчезване на хора и държи затворници в условия на крайна пренаселеност въпреки рисковете за здравето поради пандемията с Ковид-19 (...)“; HRW, Yemen: Key Human Rights Concerns for UN Envoy, 12 September 2021, <https://bit.ly/2ZbGpFr>. „Произволното задържане е нещо обичайно, като през последните години са документирани стотици случаи. Много от тях съставляват насилствено изчезване, без да има информация за състоянието или местонахождението на жертвите. Често задържаните лица са в неофициални места за задържане. (...) В райони, които са в обхвата на влияние на Обединените арабски емирства в южен Йемен специални сили на Емирствата са създали мрежа от тайни затвори и центрове за задържане, за които се твърди, че масово се прилагат изтезания“; Freedom House, Свободата в света през 2021 г.: Йемен, 3 март 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2052879.html. „Силите на хутите, правителството на Йемен, ОАЕ, Саудитска Арабия и различни въоръжени групировки, подкрепяни от Саудитска Арабия и ОАЕ са извършвали произволни арести, отвлечения или насилствено изчезване на хора, сред които деца, и са изтезавали и малтретирали по друг начин задържани лица“; HRW, Световен доклад за 2021 г.: Йемен, 13 ян. 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2043744.html. Вж. също Mwatana for Human Rights, Трагедия без правосъдие: правата на човека в Йемен през 2020 г., 29 септ. 2021 г., <https://bit.ly/2WEPgym> (наричан по-нататък: Mwatana for Human Rights, Правата на човека в Йемен през 2020 г., 29 септ. 2021 г., <https://bit.ly/2WEPgym>), с. 66-75. „На арестувани лица по обвинения в престъпления често се отказва правото на съдебен процес в рамките на 24 часа, както се изисква по Конституцията на Йемен. Много от случаите, разследвани от Групата, са свързани с лица, които са задържани от милиции с връзка с властите, контролиращи територията, и са останали в ареста дълго време без повдигнати обвинения, включително в неофициални и тайни места за задържане“; Съвет на ООН по правата на човека, Ситуацията с правата на човека в Йемен, включително нарушения и злоупотреба от септември 2014 г., 28 септ. 2020 г., www.ecoi.net/en/document/2037637.html, параграф 62. Вж. също Съвет на ООН по правата на човека, Ситуацията с правата на човека в Йемен, включително нарушения и злоупотреба от септември 2014 г., 13 септ. 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2060340.html, параграфи 37-46.

⁴⁷ „Групата на видните международни и регионални експерти за Йемен е документирала образци на сексуално насилие и малтретиране в центрове за задържане като централния затвор в Сана и затвора в Ал Салейх в Таис, контролирани от хутите, където мъже и момчета са подложени на изнасилване, електрошок и бой по половите органи, както и заплахи за стерилизация и насилствено разголяване, за да се изтръгнат от тях признания или за да бъдат наказани за предполагаемата им политическа привързаност“; Съвет за сигурност на ООН, Сексуално насилие, свързано с конфликта; Доклад на Генералния секретар, S/2021/312, 30 март 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2049397.html, параграф 59. Във връзка със сексуалното насилие срещу деца и жени, вж. също параграфи 13 и 14.

⁴⁸ „Силите на хутите, правителството на Йемен, ОАЕ, Саудитска Арабия и различни въоръжени групировки, подкрепяни от Саудитска Арабия и ОАЕ са извършвали произволни арести, отвлечения или насилствено изчезване на хора, сред които деца, и са изтезавали и малтретирали по друг начин задържани лица“; HRW, Световен доклад за 2021 г.: Йемен, 13 ян. 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2043744.html. „През 2020 г. Mwatana е документирала 46 инцидента с изтезания. 26 от тях са извършени от подкрепяните от ОАЕ сили на Южния преходен съвет в областите Абиан, Аден и Лахж, сред които смъртта на две задържани лица. 12 инцидента са дело на групата Анаср Алах (хутите) в областите Иб, Хаджа, Ал Бейда, Худейда и Амран, включително смъртта на пет задържани лица. Правителствените сили са отговорни за 6 инцидента в областите Мариб и Хадрамаут, а подкрепяните от ОАЕ съвместни сили – за един инцидент в областта Таис (...)“; Mwatana for Human Rights, Правата на човека в Йемен през 2020 г., 29 септ. 2021 г., <https://bit.ly/2WEPgym>, с. 78. „Всички бивши затворници, интервюирани от Amnesty International са били изтезавани или подложени на някаква форма на малтретиране от хутите по време на разпитите и през целия период на задържането им. Хутските сили за сигурност са били задържаните лица с метални предмети като стоманени прътове, Калашников [руски автомат] и други предмети, изтезавали са други затворници пред тях с цел сплашване, заривали са ги с вода с маркучи и са ги държали в изолация между 20 дена и няколко месеца“; Amnesty International, Освободени и в изгнание: изтезания, несправедлив процес и принудително изселване за йеменци при режима на хутите, май 2021 г., www.ecoi.net/de/dokument/2052245.html, с. 22. Вж. също параграфи 64-67 от същия доклад. „Задържаните лица често са подложени на изтезания и други форми на жестоко, нечовешко или унищително отношение“; Съвет на ООН по правата на човека, Ситуацията с правата на човека в Йемен, включително нарушения и злоупотреба от септември 2014 г., 28 септ. 2020 г., www.ecoi.net/en/document/2037637.html, параграф 63. Вж. също Arab News, Houthis Accused of Torturing Prisoners to Death in Yemen, 2 August 2021, <https://arab.news/bdp88>.

правото на справедлив процес;⁴⁹ и незаконни убийства, в това число масови екзекуции.⁵⁰ За множество престъпления се налага смъртно наказание и се изпълняват екзекуции.⁵¹

11. Лица, които се противопоставят или се възприемат като противопоставящи се на страни в конфликта, включително, освен другите, журналисти,⁵²

⁴⁹ „Навсякъде в Йемен продължават нарушенията на правото на справедлив процес. Това включва използването на изтезания за изтръгване на признания. На много от обвинените се отказва достъп до адвокат, както и до поверителна и безопасна комуникация с юридическите им представители. По време на съдебния процес сведенията, представени от обвинението обикновено се ограничават по писмени декларации. Освен това поради политически намеси и корупция в Йемен не може да бъде гарантирано правото на лицата да бъдат съдени от безпристрастен и независим съд“; Съвет на ООН по правата на човека, Ситуацията с правата на човека в Йемен, включително нарушения и злоупотреба от септември 2014 г., 28 септ. 2020 г., www.ecoi.net/en/document/2037637.html, параграф 91. Вж. също Съвет на ООН по правата на човека, Ситуацията с правата на човека в Йемен, включително нарушения и злоупотреба от септември 2014 г., 13 септ. 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2060340.html, параграфи 37, 61, 69-70, 75, 85-87. Вж. също ОНЧР, Бележки за брифинг за пресата във връзка с Йемен, 21 септ. 2021 г., <https://bit.ly/3CBuG1p>; Amnesty International, Освободени и в изгнание: изтезания, несправедлив процес и принудително изселване за йеменци при режима на хутите, май 2021 г., www.ecoi.net/de/dokument/2052245.html.

⁵⁰ Държавен департамент на САЩ, Доклади за практиката по отношение на правата на човека за 2020 г.: Йемен, 30 март 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2048179.html.

⁵¹ „Неотдавнашен пример за това е от събота 18 септември [2021], когато хутите, известни и като Ансал Алах, са екзекутирали публично деветима мъже, сред които един, за който се твърди, че при задържането му е бил малолетен. (...) Обвиняемите са осъдени на смърт в съдебен процес, при който са нарушени конституционните им права и който не отговаря на стандартите за справедлив процес по международното право. Според сведенията те са били изтезавани и принудени да подпишат признания. Освен това им е било отказано правото на адвокатска защита на няколко етапа на производството. Била е отказана молбата за медицински преглед на най-младия обвиняем за установяване на възрастта му – в нарушение на йеменското законодателство и нормите за правата на човека“; ОНЧР, Бележки за брифинг за пресата във връзка с Йемен, 21 септ. 2021 г., <https://bit.ly/3CBuG1p>. Според Amnesty International в Йемен се регистрира рязко нарастване на смъртните наказания от 55 през 2019 г. на 269 през 2020 г. НПО-то съобщава, че „е известно, че са налагани смъртни присъди в резултат от производствата, които не отговарят на международните стандарти за справедлив процес“; Amnesty International, Смъртни наказания и екзекуции през 2020 г., април 2021 г., www.ecoi.net/de/dokument/2049793.html. „Смъртното наказание е останало в сила за много закононарушения и властите са продължили да го използват като начин да заглушат недоволството. Извършвани са екзекуции от всички страни в конфликта. Специализираният наказателен съд, управляван от хутите, е осъждал задочно лица на смърт за държавна измяна“; Amnesty International, Състояние на правата на човека в света: Йемен 2020 г., април 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2048793.html. Де факто властите „са задържали критици на управлението им и са използвали съдилища под техния контрол за прилагане на тежки наказания, включително смъртни присъди, за някои предполагаеми опоненти“; Freedom House, Свободата в света за 2021 г.: Йемен, 3 март 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2052879.html. Вж. също OSESGY, Statement Attributable to the Spokesperson for the Secretary-General on the Recent Executions in Yemen, 19 September 2021, <https://bit.ly/2XtNqR2>.

⁵² „Около 20 [йеменски журналисти] понастоящем са задържани от хутите или Ал-Кайда, повечето от тях след 2015 г. Един от заложниците на хутите, Анвар ал Ракан, е загинал трагично скоро след освобождаването му през 2018 г. В частта на страната под контрола на т.н. легитимно правителство се арестуват произволно и журналисти и се подлагат на малтретиране от милициите. (...) Някои журналисти са се отказали от журналистическата си дейност, за да избегнат отмъщения, но това не е предотвратило преследването им за публикации, написани в миналото“; Репортери без граница (RSF), Йемен, оценка към 15 окт. 2021 г., <https://rsf.org/en/yemen>. „През 2020 г. Mwatana е документирала 14 инцидента на злоупотреби срещу пресата, при които са засегнати 20 журналисти и медийни професионалисти (...) След почти седем години война воюващите страни продължават да извършват различни нарушения срещу журналисти и медийни професионалисти, сред които произволни арести, насилствени изчезвания, изтезания и унищително отнасяне, ограничения на свободата на движение за екипи на пресата и конфискация на документи за самоличност“; Mwatana for Human Rights, Правата на човека в Йемен през 2020 г., 29 септ. 2021 г., <https://bit.ly/2WEPgym>, с. 106. „Журналистите са обект на насилствени нападения и принудителни изчезвания от всички страни в конфликта“; Freedom House, Свободата в света през 2021 г.: Йемен, 3 март 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2052879.html. Вж. също Съвет на ООН по правата на човека, Ситуация с правата на човека в Йемен, включително насилие и злоупотреби след септември 2014 г., 13 септ. 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2060340.html, параграфи 55-58, 60-61; RSF, Death Threat by Yemeni Official Against Three Journalists who Fled Abroad, updated 9 September 2021, <https://bit.ly/3CvKcMf>; RSF, Two Yemeni Journalists Based in Taiz Wanted by Local Military Intelligence, 18 August 2021, <https://bit.ly/3nMxi8d>; International Federation of Journalists (IFJ), Yemen: Union Reports Systematic Media Violations in the First Half of 2021, 13 July 2021, <https://bit.ly/2XG7MXK>; Committee to Protect Journalists (CPJ), A 'Slow Death' for Yemen's Media: The Country's Journalists Report Through Displacement and Exile, 17 June 2021, <https://cpj.org/?p=111450>; The Guardian, Yemeni Journalists Call for Release of Colleagues Held by Houthi Rebels, 11 April 2021, <https://bit.ly/3ClOpBU>; HRW, Yemen: UAE-Backed Forces Torture Journalist, 22 February 2021, <https://bit.ly/3kolB5G>.

правозащитници,⁵³ съдии и други съдебни служители,⁵⁴ активисти⁵⁵ и протестиращи,⁵⁶ представители на академичната общност⁵⁷ и лица, които са свързани или които се възприемат като свързани с враждуващите страни,⁵⁸ са особено застрашени да бъдат набелязани за нарушения и злоупотреби от страните в конфликта.⁵⁹ Правителствени служители, племенни

⁵³ „Правозащитници са застрашени от арест и лишаване от свобода както от силите на хутите, така и от воюващите срещу тях сили“; Freedom House, *Свободата в света през 2021 г.: Йемен*, 3 март 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2052879.html. Относно защитниците на правата на човека, вж. и бележка под линия *women human rights defenders*, see also footnote 82.

⁵⁴ „Отделни съдебни служители са застрашени от насилствени нападения, заплахи и сплашване по политически причини и/или свързани със сигурността причини и лични интереси. (...) Някои съдии и прокурори съобщават за налагане на автоцензура при изпълнението на служебните им задължения, за да избегнат противопоставяне на партията, която контролира района.“ Групата на видните експерти също „има надеждни сведения за адвокати, които са били набелязвани като мишени и заплашвани, дори задържани заради това, че са защитавали задържани от бахайската общност“; Съвет на ООН по правата на човека, *Ситуацията с правата на човека в Йемен, включително нарушения и злоупотреба от септември 2014 г.*, 28 септ. 2020 г., www.ecoi.net/en/document/2037637.html, параграфи 82, 92.

⁵⁵ „Във всички части на страната журналистите са под наблюдение и могат да бъдат арестувани за един единствен пост в социалните медии“; Репортери без граници, *Йемен*, оценка към 15 окт. 2021 г., <https://rsf.org/en/yemen>. Вж. също Gulf Centre for Human Rights (GCHR), *Yemen: Civil Society Activists and Journalists Face Human Rights Violations Including Killing*, 24 August 2021, www.gc4hr.org/news/view/2823.

⁵⁶ „През 202 г. Mwatana е документирала 16 инцидента, свързани с мирните събирания и свободата на изразяване – от произволни задържания, насилствено изчезване на хора, изтезания до нападения срещу протестиращи“; Mwatana for Human Rights, *Правата на човека в Йемен през 2020 г.*, 29 септ. 2021 г., <https://bit.ly/2WEPgym>, с. 115. „На 15 септември [2021 г.] в няколко окръга на Аден правоохранителни служители [свързани с Южния преходен съвет] са използвали живи боеприпаси, за да разпръснат протестиращи, след като общо взето мирните протести са прераснали в насилие. Двама души, от които едно дете, са били убити и няколко други са били ранени, след като полицаяте са открили безразборна стрелба, когато срещу тях е била хвърлена граната от неизвестно лице сред протестиращите“; OHCHR, *Бележки за брифинг за пресата за Йемен*, 21 септ. 2021 г., <https://bit.ly/3CBuG1p>. „През 2020 г. е имало демонстрации срещу правителството на Хади и срещу хутските власти, довели до арести и предполагаеми изтезания в някои случаи. През септември [2020 г.], подкрепяните от ОАЕ сили за сигурност са използвали живи боеприпаси за разпръскването на демонстрации в област Хандрамаут, които са протестирали срещу срив в обществените услуги. Също през този месец сили на Южния преходен съвет, които през юни са били завзели йеменския остров Сокотра, са използвали стрелба на живо за потушаването на протести срещу тяхното присъствие и предполагаеми планове за военна база на ОАЕ“; Freedom House, *Свободата в света през 2021 г.: Йемен*, 3 март 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2052879.html. Вж. също Euro-Med Monitor, *Yemen: Government and Transitional Council Unite in Suppressing Protesters*, 19 September 2021, <https://bit.ly/3Apkrwn>; CIVICUS, *Yemen Is an Unsafe Place for Journalists and Civil Society*, 5 May 2021, <https://bit.ly/3EPYgSB>.

⁵⁷ „След 2015 г. хутските сили многократно са задържали учени при репресиите си срещу дисиденти, а хутските сили са обвинявани в намеса в учебните програми на училищата и популяризиране на военната им идеология“; Since 2015, Freedom House, *Свободата в света през 2021 г.: Йемен*, 3 март 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2052879.html. Например, „Според медиите, снайперисти са убили Калид ал-Хамейди, университетски професор, известен като светски мислител и критик на религиозния екстремизъм, в град Дале на 5 декември [2020 г.]. Местни длъжностни лица смятат, че снайперистите са членове на AQAP или на свързана с ИДИЛ групировка“; Държавен департамент на САЩ, *Доклад за международните религиозни свободи за 2020 г.: Йемен*, 12 май 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2051733.html. Вж. също CIVICUS, *Academics, Journalists, Actors and Lawyers Targeted for Exercising Right to Freedom of Expression*, 25 August 2021, <https://bit.ly/3IYD6ZY>.

⁵⁸ „В много случаи главните мотивиращи фактори [за арестуване и лишаване от свобода] са политически съображения, като задържането на лицата е на основание **предполагаеми връзки с враждебна страна**, а в някои случаи – за сделки размяна на затворници“ (удебеляването е добавено); Съвет на ООН по правата на човека, *Ситуацията с правата на човека в Йемен, включително нарушения и злоупотреба от септември 2014 г.*, 28 септ. 2020 г., www.ecoi.net/en/document/2037637.html, параграф 62. Вж. също параграфи 42-43 от същия доклад. Според някои от лицата, интервюирани от Mwatana, те са били задържани „въз основа на фамилията им имена, обвинени в принадлежност към групировката „Ансар Алах“ (хутуме)“; Mwatana for Human Rights, *In the Darkness: Abusive Detention, Disappearance and Torture in Yemen's Unofficial Prisons*, June 2020, <https://bit.ly/3zAt71E>, р. 13. Вж. също с. 20 и 72 от същия доклад. В контролирани от де факто властите райони „Продължава експулсирането на лица, възприемани като поддръжници на врага от разузнаването, военните и силите за сигурност“; Съвет за сигурност на ООН, *Писмо от 22 януари 2021 г. от Групата на експертите във връзка с Йемен до Председателя на Съвета за сигурност: Окончателен доклад на Групата на експертите за Йемен*, S/2021/79, 25 ян. 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2044723.html, параграф 44.

⁵⁹ „Воюващите страни са използвали също така арести като метод за сплашване на противника и за налагане на волята си на хората, живеещи в райони под техния контрол.“ Освен това: „Враждуващите страни в Йемен често отвлечат в неизвестност цивилни лица по подозрения, че принадлежат към вражески организации, заради политическата им привързаност или заради противното им мнение“; Mwatana for Human Rights, *Правата на човека в Йемен през 2020 г.*, 29 септ. 2021 г., <https://bit.ly/2WEPgym>, с. 67, 73. „Тези, които се възприемат като раззериначавачи се от или противопоставящи се на страната, под чийто контрол е територията, включително защитници на правата на човека и журналисти, или тези, за които се смята, че помагат на вражеската страна (напр. медицински работници) – са особено застрашени (...)“; Съвет на ООН по правата на човека, *Изявление на г-н Камел Жендуби, Председател на Групата на видните експерти за Йемен на 48-та сесия* 48-та сесия на Съвета по правата на човека, 14 септ. 2021 г., <https://bit.ly/39e9lci>. „След идването сина власт през 2015 г. де факто хутските власти са подложили на произволни арести, задържане в неизвестност, изтезания и друго малтретиране, принудително изчезване, несправедливи съдебни процеси с прилагане на смъртно наказание като средство за репресии срещу лица, възприемани като противници или критици. Нетърпимостта на хутите към критиците, включително журналисти, учени и политически опоненти, е обхванала и религиозни малцинства, а именно членове на бахайската общност“; Amnesty

вождове и други, които се противопоставят на режима на хутите, са били подлагани на отвличания, убийства и разрушаване на домовете.⁶⁰ В южен Йемен има сведения за целенасочени убийства на лица, свързани с партията Ислах, политически, местни и религиозни лидери, както и военни/служители на силите за сигурност.⁶¹

12. Според сведенията във всички райони под контрола на де факто властите членове на религиозни малцинства са подложени на ограничения върху свободата им на вероизповедание.⁶² Членове

International, Освободени и в изгнание: изтезания, несправедлив процес и принудително изселване за йеменци при режима на хутите, май 2021 г., www.ecoi.net/de/dokument/2052245.html, с. 4. „Групата на видните експерти продължи да разследва случаи на принудително изчезване, произволно задържане, изтезания, включително сексуално насилие и други форми на малтретиране, извършвани от страните в конфликта. В много случаи тези нарушения се извършват срещу лица, които се възприемат като противници на конкретна страна в конфликта, включително защитници на правата на човека и журналисти (...) Групата е загрижена и за това, че страните в конфликта продължават да набелязват като мишени защитници на правата на човека, журналисти, адвокати и активисти, за да потушават несъгласието и да пресичат критиката. (...) Групата на видните експерти установи, че специализираните наказателни съдилища, по-специално в Сана, се използват като инструмент за потискане на несъгласието, за сплашване на политически опоненти и/или за политически капитал, който да се използва при преговори. (...) Специализираните наказателни съдилища са по-малко активни в райони под контрола на правителството на Йемен и Южния преходен съвет. Те обаче будят сходна тревога за това, че се използват като съдилища за сигурност, които обслужват политическите интереси на властите“; Съвет на ООН по правата на човека, Ситуацията с правата на човека в Йемен, включително нарушения и злоупотреба от септември 2014 г., 28 септ. 2020 г., www.ecoi.net/en/document/2037637.html, параграфи 60, 80, 86-87, 90. Вж. също параграфи 61-67. „Жени, които се осмеляват да изразят несъгласие или дори да навлязат в публичното пространство, са станали мишена в засилващите се репресии на хутите“; Associated Press, Women who Dare Dissent Targeted for Abuse by Yemen's Rebels, 29 April 2020, <https://bit.ly/3nXPuMw>. Вж. също HRW, Световен доклад за 2021 г.: Йемен, 13 януари 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2043744.html; Mwatana for Human Rights, In the Darkness: Abusive Detention, Disappearance and Torture in Yemen's Unofficial Prisons, 1 July 2020, <https://bit.ly/3zAt71E>, pp. 16, 19, 65, 77, 81, 100.

⁶⁰ „Правозащитни организации са документирали взривявания от хутите на стотици домове на политически, военни и племенни противници, след като през 2014 г. започнаха въоръжената си експанзия извън своите северни укрепления“; Sana'a Center for Strategic Studies, The View from Sana'a – The Yemen Review: July 2021, 5 August 2021, <https://bit.ly/2ZIXXie>. „През последните две години има все повече сведения за общности, подложени на безразборна стрелба, както и убийства или отвличания на племенни вождове и общностни лидери от управниците на хутите, след като отказват да плащат данъци или да се отидат да се бият“; (...) данни, събрани от ACLED, показват, че хутите са взривявали, опожарявали или обстрелвали къщи, собственост на лидери на племена, общности и страни в конфликта, в най-малко 51 окръга в 17 области (...). Умишленото разрушаване на племенни къщи обикновено е действие в отговор на появата на местна опозиция на режима на хутите, като целта е да се подчинят въстаналите и да се сплашат потенциални дисиденти“; ACLED, The Myth of Stability: Infighting and Repression in Houthi-Controlled Territories, 9 February 2021, <https://bit.ly/3o2lcHn>, с. 6, 8. В Мариб племена „защитават домовете си, защото знаят, че ако там се установят хутите, ще им сторят това, което са сторили на други племена в райони, които превзели. Ще взривяват домовете им, ще екзекутират племенните им вождове, ще управляват с репресии“; Public Radio International, Yemen's most Stable City Threatened by Houthi Takeover, 19 February 2021, <https://bit.ly/3zrMUjX>. Вж. също The New Arab, Houthi Rebels Blamed for Attempted Assassination of Yemeni Tribal Leader, 17 September 2021, <https://bit.ly/3AvkSEB>; Al-Monitor, Yemen's Houthis Blow Up Homes after Losing Control in Al-Bayda, Marib, 4 August 2021, <https://bit.ly/3hXcbMT>.

⁶¹ „Управлявана от Южния преходен съвет, след 2015 г. област Аден е била подложен на вълна от убийства, насочени към офицери от силите за сигурност и армията, политически активисти, проповедници, имами и съдии. Освен това „се очаква ескалация на политическите убийства в Аден, тъй като всеки път извършителите остават безнаказани. Не сме видели никакви действия от страна на де факто властите за защита на политически активисти и други лица на прицел или дори подвеждане под отговорност на лица, отговорни за предишни убийства“; Euro-Mediterranean Human Rights Monitor, Йемен: Убийствата на ключови политически активисти отразява разрастването на липсата на отговорност, 4 юли 2021 г., <https://bit.ly/3Fqc4n4>. Вж. също Reuters, Six Killed in Aden Car Bombing Targeting Officials, Minister Says, 10 October 2021, <https://reut.rs/3oOhjqK>; Al Jazeera, UN Accused of Turning a Blind Eye to Yemen Abuses, 6 October 2021, <https://aje.io/5dn3gd>; Xinhua, Explosion Kills Senior Pro-Gov't Military Commander in Yemen's Aden: Source, 4 September 2021, <https://bit.ly/2YHluKv>; Debriefer, Yemeni Islah Calls for Int'l Probe into Aden Murders Against Members, 16 August 2021, <https://bit.ly/3anSTMn>; Xinhua, Blast Strikes Security Patrol in Yemen's Aden, 2 Killed, 14 August 2021, <https://bit.ly/3mKxzqq>; Xinhua, Senior Security Official Ambushed in Southern Yemen, 2 Bodyguards Killed: Gov't Source, 1 August 2021, <https://bit.ly/2YHkSEH>; Reuters, Roadside Bomb Attack on Yemen Separatist Forces Kills Three, 4 March 2021, <https://bit.ly/3mVRL8T>; Washington Post, Who Is Killing Yemen's Clerics? Mystery Murders Are Sending a Chill Through the Mosques, 28 August 2018, <https://wapo.st/3FtBP6d>; The Soufan Center, IntelBrief: Assassinating Yemen's Moderate Clerics, 17 May 2018, <https://bit.ly/3FymhOP>.

⁶² „След 2014 г. Mwatana е документирала много нарушения от страна на групировката Ансар Алах (хутите) срещу бахайската малцинствена общност, както и еврейската малцинствена общност в Йемен, включително сплашвания и преследване, свързано с техните вярвания, и постоянни злоупотреби, което е принудило членове на тези общности да напуснат страната“; Mwatana for Human Rights, Правата на човека в Йемен през 2020 г., 29 септ. 2021 г., <https://bit.ly/2WEPgym>, с. 119. „В райони под техния контрол хутите следват строг религиозен режим и продължават да дискриминират лица, които не следват тези практики, особено религиозните малцинства“; Държавен департамент на САЩ, Доклад за международните религиозни свободи за 2020 г.: Йемен, 12 май 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2051733.html. „Религиозните малцинства продължават да се сблъскват с конкретни пречки пред упражняването на правата си. От съображение за защита Групата на видните експерти не може да оповести всички нарушения спрямо тези групи“; Съвет на ООН по правата на човека, Ситуацията с правата на човека в Йемен, включително нарушения и злоупотреба от септември 2014 г., 28 септ. 2020 г., www.ecoi.net/en/document/2037637.html, параграф 81. За ситуацията на евреите в Йемен, вж. също Съвет на ООН по правата на човека, Изявление на г-н Камел Жендуби, Председател на Групата

на бахайската вяра стават мишена на произволни арести, задържане, изтезания и други форми на малтретиране, несправедливи съдебни процеси, замразяване на активи и насилствено експулсиране от Йемен.⁶³ Членове на мухамашените (маргинализираните – известни и като потомци на рода Билал) са подложени на „крайни форми на злоупотреба и дискриминация“.⁶⁴ Повечето от тях са неграмотни,⁶⁵ нямат работа или работят в сивия сектор,⁶⁶ нямат документи за самоличност⁶⁷ и живеят в гета, където нямат достъп или имат ограничен достъп до публични услуги и хуманитарна помощ.⁶⁸

13. Всички страни набират деца, включително за участие в бойни действия, въпреки че повечето такива случаи се приписват на хутските сили, чиито усилия за набиране на бойци се описват като

на видните експерти за Йемен на 48-та сесия 48-та сесия на Съвета по правата на човека, 14 септ. 2021 г., <https://bit.ly/39e9lci>; Al-Monitor, *Houthi Deport some of Yemen's Last Remaining Jews*, 29 March 2021, <https://bit.ly/3BbrNUx>.

⁶³ „На 30 юли 2020 г. шестима задържани байхи са били освободени след до седем години произволно задържане. Вместо да им разрешат да се завърнат у дома, хутските власти са ги принудили да напуснат Йемен, като са ги закарали направо на летището в Сана. (...) Изгонените байхи остават до ден днешен прокудени от Йемен“; Amnesty International, *Йемен: задържани лица, изтезавани и произволно задържани години наред, а след освобождаването им – прокудени в изгнание*, 27 май 2021 г., <https://bit.ly/3kkEKWb>. Вж. също Съвет на ООН по правата на човека, *Ситуацията с правата на човека в Йемен, включително нарушения и злоупотреба от септември 2014 г.*, 13 септ. 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2060340.html, параграф 52; Sana'a Center for Strategic Studies, *The Bah'is in Yemen: From Obscurity to Persecution and Exile*, 18 June 2021, <https://bit.ly/3CAVkh0>; US Department of State, *2020 Report on International Religious Freedom: Yemen*, 12 May 2021, www.ecoi.net/en/document/2051733.html; Amnesty International, *Released and Exiled: Torture, Unfair Trials and Forcible Exile for Yemenis under Huthi Rule*, May 2021, www.ecoi.net/de/dokument/2052245.html.

⁶⁴ „Потомците на Билал/мухамашени (маргинализираните) са сред най-онеправданите хора в Йемен. Те са на дъното на социалната йерархия в йеменското общество и са подложени на повсеместна дискриминация. Тъй като често ги отличават заради това, че нямат племенни корени, на тях обикновено гледат като на отлъчени. (...) Броят на мухамашените в Йемен се изчисляват на 50 000 до 3,5 милиона Global Protection Cluster, *Yemen Protection Brief*, January 2021, www.ecoi.net/en/document/2045161.html, p. 7. „Според законите на Йемен всички йеменски граждани са равни, но от страна на институциите продължава системната дискриминация срещу тази група. Статутът на мухамашените показва как неформални механизми все още изключват тези, които се приемат за хора с нисък статус, от възможността да се ползват със защитата на полицията и закона, да имат земеделска земя, както и да посещават училище и да имат държавна служба“; UN Habitat, *Marib Urban Profile*, March 2021, <https://bit.ly/2YJCobc>, p. 32. „Някои считат, че дълбоко вкоренената дискриминация спрямо тях е свързана с етническата им група като потомци на африкански роб, доведени в региона през шести век. Те живеят в гетата та градовете и имат много малки икономически възможности, нямат достъп до основни услуги като вода, канализация и образование“; ВКБООН, *‘Маргинализираните’ в Йемен страдат от глад, разселване*, 4 февр. 2021 г., <https://bit.ly/3DpQugK>. Вж. също The Project on Middle East Political Science (POMEPS), *Black and Yemeni: Myths, Genealogies, and Race*, 30 September 2021, <https://bit.ly/3v1wnCK>.

⁶⁵ „Деца на маргинализираните са подложени на силна дискриминация в училище от страна на учителите и администрацията, както и на изнудване и тормоз от връстниците им. Освен това много маргинализирани семейства се нуждаят от това, което припечелват децата, най-вече като просят, за да оцеляват“; The Sana'a Center for Strategic Studies, *Bringing Forth the Voices of Muhammadasheen*, 13 July 2021, <https://bit.ly/3ks66K5>, p. 9. „98 процента не завършват училище, като повечето отпадат от училище, преди да завършат трети клас“; Global Protection Cluster, *Yemen Protection Brief*, January 2021, www.ecoi.net/en/document/2045161.html, p. 7.

⁶⁶ „(...) само един от десет души има възможност за доходи. Тъй като нямат образование, повечето от тях работят в сивия сектор, като често са с ниски заплати като чистачи или боклукчи. От началото на кризата тези работни места стават осъдени, като ги заемат все повече други йеменци. Това вероятно ще се отрази пагубно на хора с изключително ограничени други възможности. Не е учудващо, че потомците на Билал/мухамашените (маргинализираните) са сред тези, които са най-силно засегнати от продоволствена несикурност“; Global Protection Cluster, *Yemen Protection Brief*, January 2021, www.ecoi.net/en/document/2045161.html, p. 7. Вж. също The Sana'a Center for Strategic Studies, *Bringing Forth the Voices of Muhammadasheen*, 13 July 2021, <https://bit.ly/3ks66K5>, pp. 27, 36.

⁶⁷ „Липсата на документи за самоличност представлява сериозна пречка за достъпа на общността на мухамашените до образование, здравеопазване и основни услуги, както и извършването на рутинни административни действия. Сред тези действия са издаването от правителството национални или семейни лични карти и паспорти, както и удостоверения за раждане, смърт и брак“; Sana'a Center for Strategic Studies, *Bringing Forth the Voices of Muhammadasheen*, 13 July 2021, <https://bit.ly/3ks66K5>, c. 45. „Lack of identification document also hinders their freedom of movement across checkpoints and family reunification during displacement“; Global Protection Cluster, *Yemen Protection Brief*, January 2021, www.ecoi.net/en/document/2045161.html, p. 7. Тъй като нямат документи за самоличност и са извън племенните структури в Йемен, мухамашените „често не отговарят на условията за хранителни помощи и други форми на хуманитарна помощ (...)“; ВКБООН, *‘Маргинализираните’ в Йемен страдат от глад, разселване*, 4 февр. 2021 г., <https://bit.ly/3DpQugK>.

⁶⁸ „Конфликтът съществено е влошил положението на всички обитатели на гетата, но поради подобния на каста статут и структурната дискриминация, мухамашените са особено неблагоприятно засегнати. Сред трудностите за тях са прекомерната пренаселеност и проблеми с поземлената собственост. Липсата на основни услуги в гетата бе съществен проблем преди конфликта, а след 2015 г. става все по-сериозен“; Sana'a Center for Strategic Studies, *Bringing Forth the Voices of Muhammadasheen*, 13 July 2021, <https://bit.ly/3ks66K5>, c. 10. „Като се намират в положение на разселване, те често не могат да наемат жилище, особено в градовете, или да живеят в колективни центрове, поради което живеят на открито или в неформални селища, което ги лишава от пряк достъп до публични услуги и ги излага на сериозни рискове, включително злоупотреби, експлоатация и изгонване. (...)“; Global Protection Cluster, *Yemen Protection Brief*, January 2021, www.ecoi.net/en/document/2045161.html, c. 7.

„повсеместни и настъпателни“.⁶⁹ Освен това се задържат произволно или се отвличат деца заради предполагаемите им връзки с вражески страни.⁷⁰ Има сведения за „постоянно“ сексуално насилие срещу деца, въпреки че повсеместно не се съобщава за такива случаи.⁷¹ Освен това има сведения, че хутските сили оказват натиск и върху деца, и върху възрастни задържани лица да станат бойци срещу освобождаването им.⁷² Отказът за присъединяване към силите на хутите или

⁶⁹ „От създаването си Групата на видните експерти е разследвала обстойно набирането и използването за бойни действия на деца под 18-годишна възраст, а понякога и под 15, от всички страни в конфликта. Групата отбелязва големия мащаб и все по-засиленото набиране на момчета и момичета от хутите. Групата е разследвала и случаи с деца, които се набират в Йемен, обучават в Саудитска Арабия и използват за враждебни действия в Йемен от коалицията и правителството на Йемен“; Съвет на ООН по правата на човека, Ситуацията с правата на човека в Йемен, включително нарушения и злоупотреба от септември 2014 г., 13 септ. 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2060340.html, параграф 63. За 2019 / 2020 г. ООН има сведения за набирането и използването на военни действия на 861 деца на възраст 10 - 17 години (789 момчета, 72 момичета) предимно от хутите, но и от други играчи. „Две трети от децата (606), след като са били набрани, са били обучени, въоръжени и използвани в активни бойни действия, като 115 от тях (19 процента) са на възраст от 10 до 15 години. Останалите деца са били разположени на военни контролни пунктове, като са били охрана, носачи и готвачи. Всички 72 момичета са били набрани от хутите и използвани като шпиони, за да събират разузнавателна информация в общностите си или да убеждават семейства с момчета да станат бойци“; Съвет за сигурност на ООН, Децата и въоръженият конфликт в Йемен, 27 август 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2061538.html, параграфи 14-15. Според Euro-Mediterranean Human Rights Monitor и SAM for Rights and Liberties след 2014 г. хутите са набрали насилствено 10 300 деца в Йемен. Въпреки че повечето от тях са момчета на възраст между 15 и 17 години, има сведения и за набирането на момичета и деца на 8-годишна възраст. Според данните хутите са набирали деца от училища, лагери за разселени лица и сиропиталища. Само през юли и август 2020 г. организацията е документирала смъртта на 111 деца войници; Euro-Med Human Rights Monitor, Militarized Childhood: A Report on the Houthis' Recruitment of Yemeni Children During War, February 2021, <https://bit.ly/39rLpaY>. „Във всички проверени случаи мощен фактор са били бедността и гладът, които правят децата уязвими на парични стимули и манипулации от страна на тези, които извършват набирането, и техни връстници. Групата [на видните експерти] е документирала 259 случая и е проверила 16 отделни случая с деца, набрани и използвани във вражески действия от няколко страни в конфликта. (...) Те са били набрани от училища, бедни градски зони и центрове за задържане посредством идеологически манипулации, парични стимули, отвличане и/или набиране на техни връстници, като много случаи използването на момчета в бойни действия е довело до тяхната смърт или нараняване.“ Групата е документирала набирането на момчета на 7-годишна възраст и има сведения за момичета на 13-годишна възраст, някои от които „са преживели сексуално насилие и/или са били насилени да се омъжат, което е пряко свързано с набирането им“; Съвет на ООН по правата на човека, Ситуацията с правата на човека в Йемен, включително нарушения и злоупотреба от септември 2014 г., 28 септ. 2020 г., www.ecoi.net/en/document/2037637.html, параграфи 73-75. Вж. също параграфи 76-77 от същия доклад. Вж. също Mwatana for Human Rights, Правата на човека в Йемен през 2020, г. 29 септ. 2021 г., <https://bit.ly/2WEPgym>, с. 58-59; Arab News, Thousands of Yemeni Children Brainwashed in Houthi 'Summer Camps', 17 August 2021, <https://arab.news/p27gs>; Deutsche Welle, Underage 'Martyrs': Recruiting Child Soldiers in Yemen, 10 July 2021, <https://p.dw.com/p/3wDQZ>; Asharq Al-Awsat, Houthis Capitalize on Tribal Conflicts, Poverty for Recruitment, 31 January 2021, <https://bit.ly/3EI6Kkp>.

⁷⁰ През 2019/2020 г. „(...) 111 момчета на възраст между 12 и 17 години са били лишени от свобода заради предполагаеми връзки с вражески страни в конфликта за период от шест месеца до три години. Общо 97 случая с лишаване от свобода са проверени през 2019 г., а през 2020 г. – 14 случая. Децата са били задържани от хутите (70), йеменските въоръжени сили (37), Коалицията (3) и силите на Колана на сигурността (1)“; Съвет за сигурност на ООН, Децата и въоръженият конфликт в Йемен, 27 август 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2061538.html, параграф 21.

⁷¹ Global Protection Cluster, Yemen Protection Brief, January 2021, www.ecoi.net/en/document/2045161.html, с. 4. „(...) изнасилванията и други форми на сексуално насилие срещу деца продължават да се съобщават в много малко случаи поради страх от стигма, културни норми, липса на информираност, опасения от отмъщение и липса на адекватни услуги за подкрепа или механизми за отчетност“; Съвет за сигурност на ООН, Децата и въоръженият конфликт в Йемен, 27 август 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2061538.html, параграф 30. Вж. също Mwatana for Human Rights, Правата на човека в Йемен през 2020, г. 29 септ. 2021 г., <https://bit.ly/2WEPgym>, с. 84-85.

⁷² „Задържани лица [от хутите] в места за задържане в Дамар съобщават, че хутски надзиратели се опитват да набират както момчета, така и възрастни затворници като условие за освобождаването им.“ Освен това „задържани момчета са били сплашвани, заплашвани, изтезавани, подлагани на малтретиране и идеологически манипулации от хутски надзиратели с цел упражняване на натиск върху тях, за да се присъединят към хутите“; Съвет на ООН по правата на човека, Ситуацията с правата на човека в Йемен, включително нарушения и злоупотреба от септември 2014 г., A/HRC/45/CRP.7, 29 септ. 2020 г., www.ecoi.net/en/document/2038705.html, параграфи 172, 264. Вж. също Euro-Med Human Rights Monitor, Militarized Childhood: A Report on the Houthis' Recruitment of Yemeni Children During War, February 2021, <https://bit.ly/39rLpaY>, p. 6.

за разполагане на фронтова линия води до сурови последствия.⁷³ Ограничена е информацията за отнасянето към дезертьорите, като има откъслечни сведения за жестоки наказания.⁷⁴

14. Все още има дискриминация и маргинализация на жените в много отношения.⁷⁵ Продължават да са широко разпространени и невинаги докладвани основаното на пола насилие,⁷⁶ в това число домашно насилие,⁷⁷ насилствени и/или

⁷³ „През юли [2020] хутите са убили четирима мухамашени и са ранили още един в област Амран, след като убитите лица са отказали да се присъединят към силите на хутите на фронтови линии“; Държавен департамент на САЩ, Доклади за практиката с правата на човека за 2020 г.: Йемен, 30 март 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2048179.html. „През последните две години има все повече сведения за безразборна стрелба срещу общности, както и за убийства и отвлечения на племенни вождове и общностни лидери от хутски администратори заради отказ да плащат данъци или да станат бойци на фронта“ (удебеляването е добавено); ACLED, *The Myth of Stability: Infighting and Repression in Houthi-Controlled Territories*, 9 February 2021, <https://bit.ly/3o2lcHn>, с. 6. „Петима цивилни, включително една жена, са били убити и десетки са били ранени, след като мъжете в едно село в централен Йемен са отказали да хутските бунтовници да ги набират насилствено за бойци. Бунтовниците пристигнали в село Ал Масакира в района Ал Хада в централната област Дамар (...), но местни отказали да се присъединят към тях“; The National, *Yemen's Houthis Kill Five after Village Rejects Conscription Campaign*, 16 December 2019, <https://bit.ly/2XnZ14D>. Вж. също ACLED, *Increasing Tribal Resistance to Houthi Rule*, 7 March 2019, <https://bit.ly/3kysd1A>.

⁷⁴ През февруари 2021 г. има сведения, че хутски лидер е наредил сформирването на „полев екипи“, които да издирват и залавят дезертьори; Asharq Al-Awsat, *Houthis Form Specialized Taskforce for Tracking Fighters who Fleed Battlegrounds*, 24 February 2021, <https://bit.ly/39acb7x>. През септември 2020 г., „хутски милиции са предупредили семействата на войници, които са избягали от фронтовите линии в области Мариб и Ал Джауф, че децата им ще понесат тежки наказателни мерки, ако не се върнат на бойните си позиции (...) Хутски администратори в районите, където са избягали бойците, са издали строги предупреждения към семействата на бегълците, със заплахи за сурови наказания за онези, които не се върнат в лагерите на хутите“; Asharq Al-Awsat, *Houthis Threaten Families of Militants Fleeing Battlefronts*, 23 September 2020, <https://bit.ly/3kfg69h>.

⁷⁵ „Продължава и тежката дискриминация спрямо жените както по закон, така и на практика. Те не могат да се омъжат без разрешението на техния мъжки настойник и нямат равни права при развод, наследство и родителски права. Поради липсата на правна защита жените са изложени на домашно и сексуално насилие“; HRW, *Световен доклад за 2021 г.: Йемен*, 13 януари 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2043744.html. Трябва да се отбележи, че в новото правителство, сформирано по силата на споразумение за споделяне на властта между МПП и Южния преходен съвет през декември 2020 г., няма жени, което се случва за първи път от повече от 20 години: Съвет на ООН по правата на човека, *Устна актуализация на Групата на видните експерти за Йемен през 46-та сесия на Съвета по правата на човека*, 25 февр. 2021 г., <https://bit.ly/3hNXHyH>; DPA, *New Yemeni Government Excludes Women for 1st Time in 20 Years*, 19 December 2020, http://sabahdai.ly/_jur. Вж. също HRW, *Изложение във връзка с Йемен пред Комитета за премахване на дискриминацията срещу жени*, 7 февруари 2020 г., <https://bit.ly/2XCszv6>. През 2020 г. Йемен е на предпоследно място (155-то от 156 страни) по равенство на половете в световен план; Световен икономически форум, *Global Gender Gap Доклад за неравенството между половете в световен план за 2021 г.*, март 2021 г., <https://bit.ly/3EFpb3k>, с. 10.

⁷⁶ „Продължават да не се съобщават всички случаи на основано на пола насилие, като културата на безнаказаност и липсата на доставчици на специализирани услуги възпрепятстват ефективните действия“; ВКБООН, *Оперативен план на ВКБООН за Йемен за 2021 г.*, 4 април 2021 г., <https://bit.ly/2XwufpS>, с. 6. През 2017 г. Фондът на ООН за населението (UNFPA) е изчислил, че 2,6 милиона жени и момичета са застрашени от основано на пола насилие в Йемен; UN Women, *В Йемен жените са изложени на допълнителни предизвикателства от КОВИД-19 в условията на продължаващ военен конфликт*, 29 юли 2020 г., <https://bit.ly/39k8mNd>.

⁷⁷ В резултат от конфликта и „допълнителните икономически, здравни и социални стресиращи фактори поради КОВИД-19, нарастват случаите на домашно насилие“; UN Women, *В Йемен жените са изложени на допълнителни предизвикателства от КОВИД-19 в условията на продължаващ военен конфликт*, 29 юли 2020 г., <https://bit.ly/39k8mNd>. Вж. също The Sana'a Center for Strategic Studies, *The Impact of the COVID-19 Pandemic on Yemeni Women*, 20 July 2021, <https://bit.ly/3nRqq9W>; The Guardian, *'He Treated me as a Slave': omen Face Rising Violence amid War in Yemen*, 22 February 2021, <https://bit.ly/3tUnM3S>; AFP, *Disfigured by Acid, the Face of Violence Against Yemen's Women*, 3 February 2021, <https://f24.my/7K0t.T>.

детски бракове⁷⁸ и „убийства на честта“⁷⁹, както и сексуалното насилие в контекста на конфликта.⁸⁰ За районите под влияние на екстремистки групировки има сведения, че жените са подложени на жестоки наказания за предполагаемо неспазване на строгото тълкуване на ислямските принципи, норми и ценности на тези групировки.⁸¹ За жени, които са активни в политическата и социалната сфера, включително правозащитни и политически активисти, данните показват, че са мишена на произволни арести, задържане, изтезания и политически мотивирано наказателно преследване по обвинения за проституция.⁸² Де факто властите са въвели също така полова сегрегация в публични институции и места,⁸³ а на някои места от

⁷⁸ „Икономическите трудности, породени от конфликта, са довели до изостряне на съществували преди това традиционни вредни практики срещу децата в Йемен – като насилствени и ранни бракове“; Съвет на ООН по правата на човека, Ситуацията с правата на човека в Йемен, включително нарушения и злоупотреба от септември 2014 г., 13 септ. 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2060340.html, параграф 64. В Йемен няма минимална възраст за сключване на брак и усилията за въвеждане на минимална възраст по закон преди конфликта са били неуспешни. Сведенията показват все повече бракове при деца, което се дължи най-вече на „икономическата нестабилност и бедността“; HRW, Изложение във връзка с Йемен пред Комитета за премахване на дискриминацията срещу жени, 7 февруари 2020 г., <https://bit.ly/2XCszv6>. Вж. също AFP, *Disfigured by Acid, the Face of Violence Against Yemen's Women*, 3 February 2021, <https://f24.my/7KOt.T> и параграф 16 по-долу.

⁷⁹ „Наказателният кодекс позволява леки присъди за извършителите на престъпления на честта – насилие или убийство на жени от страна на членове на семейството за предполагаемо неморално поведение“; Freedom House, *Свободата в света през 2021 г.: Йемен*, 3 март 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2052879.html. „Член 232 от Наказателния кодекс позволява намалени и леки присъди за мъже, осъдени за т.н. „убийства на честта“. Според разпоредбата мъж, който убие или нарани своята съпруга, майка, дъщеря или сестра или техния партньор, след като ги заvari в състояние на прелюбодейство, следва да бъде наказан най-много с една година лишаване от свобода или глоба. [19] Освен това, когато член на семейството убие жена роднина в името на честта, той може да бъде оправдан от семейството“; HRW, Изложение във връзка с Йемен пред Комитета за премахване на дискриминацията срещу жени, 7 февруари 2020 г., <https://bit.ly/2XCszv6>. Вж. също Daraj, „Honour“ Killings in Yemen: Tribal Tradition and the Law, 19 December 2019, <https://bit.ly/3ECpv9C>.

⁸⁰ „Основаното на пола насилие, включително сексуално насилие, продължава да бъде едно от честите случаи на насилие и правосъдната система е отговорна за това, че засилва традиционните норми на неравенство между половете“; Изявление на г-н Камел Жендуби, Председател на Групата на видните експерти за Йемен на 48-та сесия на Съвета по правата на човека, 14 септ. 2021 г., <https://bit.ly/39e9lci>. „През 2002 г. йеменското правителство, хутските въоръжени групировки и свързаните с Южния преходен съвет сили на Колана за сигурност са извършвали злоупотреби с жени и основано на пола насилие, включително сексуално насилие“; HRW, Световен доклад за 2021 г.: Йемен, 13 януари 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2043744.html. „Жени, момичета, мъже и момчета продължават да са сериозно застрашени от всякакви форми на основано на пола насилие, включително сексуално насилие“; Съвет на ООН по правата на човека, Ситуацията с правата на човека в Йемен, включително нарушения и злоупотреба от септември 2014 г., 28 септ. 2020 г., www.ecoi.net/en/document/2037637.html, параграф 68. Вж. също Mwatana for Human Rights, *Правата на човека в Йемен през 2020 г.*, 29 септ. 2021 г., <https://bit.ly/2WEPgym>, с. 84-85; Съвет за сигурност на ООН, *Свързано с конфликта сексуално насилие: Доклад на Генералния секретар*, S/2021/312, 30 март 2021 г., www.ecoi.net/de/document/2049397.html, параграф 60; UN News, *In Yemen's Man-Made Catastrophe, Women and Girls Pay the Price*, 26 February 2021, <https://shar.es/aWGaTA>; Oxfam, *The Struggle of Yemeni Women Between War and Harmful Social Norms*, 3 February 2021, <https://bit.ly/39mM0up>.

⁸¹ „Екстремистки групировки се опитват да налагат крайната версия на шариата на териториите под техен контрол, като наказват строго предполагаеми нарушения, свързани със сексуални деяния, външен вид и други“; Freedom House, *Свободата в света през 2021 г.: Йемен*, 3 март 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2052879.html.

⁸² „Продължават също така репресиите срещу жени защитници правозащитници от всички страни в конфликта заради половата им принадлежност и/или работата им за защита на правата на жените“; Съвет на ООН по правата на човека, Ситуацията с правата на човека в Йемен, включително нарушения и злоупотреба от септември 2014 г., 28 септ. 2020 г., www.ecoi.net/en/document/2037637.html, параграф 80. „Жени правозащитници са били подложени на репресии от страните в конфликта заради работата им в защита на правата на жените“; HRW, Световен доклад за 2021 г.: Йемен, 13 януари 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2043744.html. „В контролирана от хутите територия жените са на прицел както пряко, така и косвено, когато са или се възприемат като заплаха за режима на хутите. Групата е документирала тенденция на засилване на репресиите срещу жени. В общо 11 случая, документирани от Групата, жени са били арестувани, задържани, бити, изтезавани и/или насилвани сексуално заради техни политически връзки или участие в политически дейности или публични протести. Тези жени са били заплашвани с обвинения в проституция или организирана престъпност, ако продължат дейността си срещу хутите (...). Групата е установила широка мрежа на извършители на репресии под прикритието на действия за изкореняване на проституцията“; Съвет за сигурност на ООН, *Листо от 27 януари 2020 г. от Групата на експертите във връзка с Йемен до Председателя на Съвета за сигурност*, S/2020/70, 27 January 2020, www.ecoi.net/en/document/2024819.html, параграф 21. Вж. също Съвет за сигурност на ООН, *Свързано с конфликта сексуално насилие: Доклад на Генералния секретар*, S/2021/312, 30 март 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2049397.html, параграф 14; London School of Economics and Political Science, *Peacebuilding Without Protection: Yemeni Women's Barriers to Peace*, 10 December 2020, <https://bit.ly/3zLGWua>; Associated Press, *Women who Dare Dissent Targeted for Abuse by Yemen's Rebels*, 29 April 2020, <https://bit.ly/3nXPuMw>.

⁸³ „В Сана групата Ансар Алах (хутите) са издавали заповеди, с които принуждават някои администрации в университети да разделят студентите мъже и жени в учебните зали; изпратили са циркулярно писмо със забрана за студентките да носят „тесни и къси“ дрехи и са изискали от собствениците на агенции за сватби и злоупотреба да забранят смесени празненства за дипломирането“; Mwatana for Human Rights, *Правата на човека в Йемен през 2020 г.*, 29 септ. 2021 г., <https://bit.ly/2WEPgym>, с. 122. „(...) Хутите са издали прегруди вътре в класните стаи, за да отделят студентите от студентките“; The Euro-Gulf Information Centre, *The Houthis and the Hijacking of Yemen's Education Sector*, 9 February 2021, <https://bit.ly/39wnUxn>.

жените се изисква да бъдат придружени от близък роднина мъж (махрам), когато са извън дома.⁸⁴ Жените трябва да спазват консервативния начин на обличане в различни части на страната.⁸⁵ Женското генитално обрязване е забранено в държавните институции и здравните заведения, но въпреки това продължава да се извършва.⁸⁶

15. Еднополовите сексуални отношения между възрастни са забранени и може да бъде наказано с лишаване от свобода, телесно наказание или смъртна присъда – в зависимост от обстоятелствата.⁸⁷ Лицата с различна сексуална ориентация и/или полова идентичност са застрашени от тормоз, произволно задържане, малтретиране, изтезания, сексуално насилие и извънсъдебна екзекуция.⁸⁸

⁸⁴ NGO Working Group on Women, Peace and Security, *UN Security Council Briefing on Yemen by Najiba Al Naggari*, 15 June 2021, <https://bit.ly/3BaCc2H>; Conflict and Environment Observatory, *International Women's Day 2020: Women, War and Water in Yemen*, 6 March 2020, <https://bit.ly/2Y8RYN3>. Това изискване важи и за жените хуманитарни работници в командировка, с което „се прекъсват доставките на услуги на жени и момичета в Ал Ходейда, Хаджа и Саада“; OCHA, *Yemen: Humanitarian Access Snapshot (March - April 2021)*, 12 August 2021, <https://bit.ly/2ZKTKEO>. Вж. също Съвет за сигурност на ООН, *Деца и въоръженият конфликт в Йемен*, 27 август 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2061538.html, параграф 48.

⁸⁵ „За северните райони, които традиционно са под контрола на хутите, има сведения за продължаващи усилия на хутите да наложат своите религиозни обичаи на жителите, които не са зайди, в това число забрана за музика, изискване за пълно забуване на жените, както и забрана за смесване на мъже и жени в кафенета освен ако двойките са с деца или носят у себе си удостоверение за брак“; Държавен департамент на САЩ, *Доклад за международните религиозни свободи за 2020 г.: Йемен*, 12 май 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2051733.html. „(...) Етичната полиция в крайбрежния град Мукала в югоизточен Йемен е арестувала и задържала млади мъже и жени на пазари и обществени паркове заради тяхното облекло и прически на основание 'нарушаване на обществения морал'“; Mwatana for Human Rights, *Правата на човека в Йемен през 2020 г.*, 29 септ. 2021 г., <https://bit.ly/2WEPgym>, р. 122. Вж. също The Arab Weekly, *Houthi Pursue Puritanical Campaign, Crack Down on Lingerie Ads*, 8 July 2021 <https://bit.ly/3znr2WP>; HRW, *Yemen: Houthi Subject Model to Unfair Trial*, 30 June 2021, www.ecoi.net/en/document/2055029.html.

⁸⁶ Държавен департамент на САЩ, *Доклади за практиката с правата на човека за 2020 г.: Йемен*, 30 март 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2048179.html; Freedom House, *Свободата в света през 2021 г.: Йемен*, 3 март 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2052879.html. През 2013 г. разчетите показват, че 19% от жените на възраст 15-49 са преживели женско генитално осакатяване; УНИЦЕФ, *Женското генитално осакатяване (FGM)*, август 2021 г., <https://bit.ly/3AFelmp>. „Заради крехката система на здравеопазване преди конфликта и срива в здравеопазването в условията на бойните действия, особено на спешната медицинска помощ, в много селски райони на Йемен ЖГО може да причини смърт или да има здравни последици в дългосрочен план. Правителството на Йемен не поддържа официални данни за смъртните случаи, свързани с ЖГО, поради което не е известен броят на йеменските момичета, които са загубили живота си поради тази практика“; HRW, *Изложение във връзка с Йемен пред Комитета за премахване на дискриминацията срещу жени*, 7 февруари 2020 г., <https://bit.ly/2XCszv6>.

⁸⁷ „Наказателният кодекс на Йемен забранява еднополовите връзки. Член 264 предвижда наказание за орален секс със сто камшика и една година лишаване от свобода, ако лицата не са в брак. Ако са в брак, същият член предвижда смъртно наказание с камъни. Член 268 предвижда наказание за секс между жени с лишаване от свобода до три години. Членове 273 и 274 предвиждат наказание за всяко деяние 'при което има признаци на нарушаване на скромността и е в разрез с етикета' лишаване от свобода до шест месеца“; HRW, *Профили на страните: Сексуална ориентация и полова идентичност: Йемен*, последна актуализация 23 април 2021 г., <https://bit.ly/3ACRVas>. Според International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association (ILGA) към ноември 2020 г. „свс сигурност законът в Йемен предвижда смъртно наказание за еднополов секс със съгласие.“ Посочва се също така, че „няма сведения за случаи на наложено смъртно наказание от държавните власти в Йемен за еднополов сексуален акт със съгласие“; ILGA, *State-Sponsored Homophobia*, 15 December 2020, <https://bit.ly/2ZjdKhT>, pp. 31, 84-85. Вж. също Freedom House, *Свободата в света през 2021 г.: Йемен*, 3 март 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2052879.html. Член 264 от Наказателния кодекс от 1994 г. (на арабски), е наличен на: https://yemen-nic.info/db/laws_ye/detail.php?ID=11424.

⁸⁸ HRW „има информация за множество случаи, при които трансгендър мъже и жени са били заплашвани и тормозени в Йемен. В един случай през 2020 г. йеменските власти произволно са задържали една трансгендър жена за осем месеца по обвинения в sodomия и 'непристойни практики.' Полицейски служители и надзиратели са я подложили на жестоки злоупотреби и изтезания, включително насилствен анален преглед“; HRW, *Профили на страните: Сексуална ориентация и полова идентичност: Йемен*, последна актуализация 23 април 2021 г., <https://bit.ly/3ACRVas>. „Лица с различна сексуална ориентация или полова идентичност са в по-голям риск от сексуално и друго насилие, особено когато са задържани, поради дълбоко вкоренените патриархални норми. Групата на видните експерти е документирала девет случая с произволно задържане, малтретиране, изтезания и сексуално насилие, извършени от хутите и силите на Колана за сигурност, срещу лица, обвинени в разпространението на проституция и хомосексуалност и в подкрепа на врага“; Съвет за сигурност на ООН, *Свързано с конфликта сексуално насилие: Доклад на Генералния секретар*, S/2021/312, 30 март 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2049397.html, параграф 59. „Поради жестоките заплахи към тях много малко йеменци ЛГБТИ+ разкриват самоличността си“; Freedom House, *Свободата в света през 2021 г.: Йемен*, 3 март 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2052879.html. „След 2013 г., когато хутските милиции завземат по-голяма част от територията на страната, положението на хората от групата ЛГБТИ в Йемен постепенно се влошава. Оттогава има сведения за няколко случая на извънсъдебни убийства на лица ЛГБТИ, най-вече в южните части на страната, които са под контрола на Ал Шариа/AQAP“; ILGA, *State-Sponsored Homophobia*, 15 December 2020, <https://bit.ly/2ZjdKhT>, с. 85. Вж. също Open Democracy, *'I'm a Yemeni Trans Man and my Family Want to Kill Me'*, 29 March 2021, Съвет на ООН по правата на човека, *Ситуацията с правата на човека в Йемен, включително нарушения и злоупотреба от септември 2014 г., 28 септ. 2020 г.*, www.ecoi.net/en/document/2037637.html, параграф 71.

Хуманитарна ситуация

16. Йемен е изправен пред хуманитарна криза, причинена от продължилния години конфликт и икономическия срив⁸⁹ и влошена още повече от пандемията с Ковид-19.⁹⁰ Хуманитарната криза продължава да бъде една от най-големите в света,⁹¹ като през 2021 г. две трети от населението или 20,7 милион се нуждаят спешно от хуманитарна помощ, включително 12,1 милиона души, за които тази нужда е особено остра.⁹² Повече от 80 процента от йеменците живеят под линията на бедност,⁹³ поради което мнозина разчитат на хуманитарна помощ и парични преводи отвън⁹⁴;

⁸⁹ „Икономиката се е сринала, като спадът на БВП с 50% и 58% от йеменците живеят в крайна бедност в сравнение с 19% преди конфликта“; Световна банка, *Здравеопазването в Йемен: бележка за политиката*, 14 септ. 2021 г., <https://bit.ly/39rHgU5>, с. 1. „Кризата в Йемен е опустошила една вече разкламена икономика. През последните седем години конфликтът е нарушил производството и вноса на петролни деривати, а вълните на силна девалвация на валутата, намаляването на чуждестранния валутен резерв, свиването на чуждестранната търговия и инвестиции, ценовата инфлация са довели икономиката на Йемен на ръба на пълен срив. Икономическата дейност се е свила с повече от 50 процента, а дялът на БВП на глава от населението е намалял с около две трети“; CARE, Danish Refugee Council (DRC), et al., *INGO Briefing for the UNGA: The Humanitarian Situation in Yemen after Seven Years of Conflict*, 14 September 2021, <https://bit.ly/3EwE8oh>, р. 3. „Войната също е покосила икономиката. Този срив (...) вероятно е основната причина за хуманитарните нужди на хората, включително риска от глад. (...) След 2015 г. БВП се е сринал с 40 процента, което е съпроводено със загубата на много работни места. Една четвърт от quarter of населението (...) разчита на заплати на държавни служители, които (...) се изплащат само от време на време и то несигурно“; ОСНА, Брифинг пред Съвета за сигурност за Йемен, 23 август 2021 г., <https://bit.ly/3nzRFFR>. „Двойната криза в Йемен – икономическа и хуманитарна се е задълбочила и в условията на петролна криза на север, срив на валутата на юг, намаляването с 50 процента финансиране за хуманитарните операции на ООН и, на всичкото отгоре – периодични наводнения“; Foreign Affairs, *The Shattering of Yemen: Why Ending the War Is more Difficult than Ever*, 19 August 2021, <https://fam.ag/3tXSn0x>.

⁹⁰ „До 30 септември [2021] са потвърдени повече от 9 000 случая в южните области, като 1 700 души са загубили живота си заради пандемията. Тези цифри съвсем не отразяват разпространението сред общностите поради липсата на капацитет за тестване в отделните части на страната. В тях не са отразени и случаите в области, контролирани от де факто властите в Сана, където живеят по-голямата част от населението. (...) Наличните ваксини далеч не са достатъчни, за да задоволят нуждите в цялата страна, като към днешна дата само 0,1 процент от населението на Йемен е напълно ваксинирано срещу КОВИД-19 – според Our World in Data“; ОСНА, Актуализация на хуманитарната ситуация в Йемен: брой 9 / септ. 2021 г., 3 окт. 2021 г., <https://bit.ly/3Ab4nx8>, с. 8. „Икономиката на страната е ударила нови дъна на разпад, а третата вълна на пандемията застрашава да разбие вече крехката здравна система на страната“; ОСНА, Under-Secretary-General for Humanitarian Affairs and Emergency Relief Coordinator, Martin Griffiths, *Opening Remarks on the High-Level Side Event on the Humanitarian Crisis in Yemen, at the 76th United Nations General Assembly*, 22 September 2021, <https://bit.ly/3CDxmLY>. „Пандемията с КОВИД-19 е обтегнала вече отслабената система на здравеопазване. Смъртността е висока, изчислява се на около 25 процента (...)“; Световна банка, *Здравеопазването в Йемен: бележка за политиката*, 14 септ. 2021 г., <https://bit.ly/39rHgU5>, с. 2. „Силно пренебрегвана от властите, пандемията с КОВИД-19 засяга живота и хуманитарните нужди на хората (загуба на препитание, изгонване от жилищата, стигматизация на разселеното население)“; ВКБООН, *Оперативен план на ВКБООН за Йемен 2021 г.*, 4 април 2021 г., <https://bit.ly/2XwufpS>, с. 1. Вж. също CARE, DRC et al., *INGO Briefing for the UNGA: The Humanitarian Situation in Yemen after Seven Years of Conflict*, 14 September 2021, <https://bit.ly/3EwE8oh>, р. 5; HRW, *Yemen: Key Human Rights Concerns for UN Envoy*, 12 September 2021, <https://bit.ly/2ZbGpFr>; The Independent, *In Yemen's North, Houthis Face Coronavirus with Outright Denial*, 13 August 2021, <https://bit.ly/3lyD7n8>.

⁹¹ UN News, *‘Yemen Can’t Wait’, UN and Partners Warn in Seeking \$3.85 Billion for Humanitarian Response*, 17 March 2021, <https://shar.es/aWcpYZ>; HRW, *Световен доклад за 2021 г.: Йемен*, 13 януари 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2043744.html. ОСНА предвижда по-нататъшен спад през 2021 г., освен ако „няма деескалация на конфликта и подобрение в икономиката и финансирането“; ОСНА, *Преглед на хуманитарните нужди за 2020 г.: Йемен*, февр. 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2045902.html, с. 7. Хуманитарната ситуация в страната е влошена през 2020 г., като населението понася „страдания, сред които холера, все повече недохранване и продължаващ недостиг на горива в допълнение към пандемията с КОВИД-19“; Freedom House, *Свободата в света през 2021 г.: Йемен*, 3 март 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2052879.html. Вж. също УНИЦЕФ, *Хуманитарни действия за децата: Йемен*, юни 2021 г., <https://uni.cf/39cytFOF>, р. 2; ICG, *Watch List 2021: Spring Update; Arresting Yemen's Freefall*, 26 May 2021, www.ecoi.net/en/document/2052330.html.

⁹² УНИЦЕФ, *Йемен: Средногодишен доклад за ситуацията*, 13 август 2021 г., <https://uni.cf/3zgStkX>, с. 2; ОСНА, *Преглед на хуманитарните нужди за 2020 г.: Йемен*, февр. 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2045902.html, р. 6. „Без допълнителни ресурси за засилване на действията за всички сектори, все повече хора попадат в категорията на крайно нуждаещите се, тъй като изчерпват стратегиите си за справяне и с това потребностите им се изострят още повече“; ОСНА, Актуализация на хуманитарната ситуация в Йемен: брой 7 / юли 2021 г., 4 август 2021 г., <https://bit.ly/3nF13be>, с. 3.

⁹³ „(...) около 80 процента от населението сега живее под линията на бедност, като средната класа почти е изчезнала“; CARE, DRC et al., *INGO Briefing for the UNGA: The Humanitarian Situation in Yemen after Seven Years of Conflict*, 14 September 2021, <https://bit.ly/3EwE8oh>, р. 3. „Според изчисленията нивата на бедност в страната сега са около 80 процента. За повече от 8 от всеки 10 деца се предполага, че живеят в семейства, които нямат достатъчно доходи, за да посрещнат основните си потребности“; УНИЦЕФ, *Образованието е нарушено: влиянието на конфликта върху образованието на децата в Йемен*, юли 2021 г., <https://uni.cf/3Ej5iyY>, с. 5. Йемен е ней-бедната страна в Близкия изток и е заема 179-то място (от 189 страни) в Доклада за човешкото развитие за 2020 г.; UNDP, *Доклади за човешкото развитие за 2020 г.: Йемен*, 15 дек. 2020 г., <http://hdr.undp.org/en/countries/profiles/YEM>. Вж. също УНИЦЕФ, *Йемен: Средногодишен доклад за ситуацията*, 13 август 2021 г., <https://uni.cf/3zgStkX>, с. 2; ОСНА, *Преглед на хуманитарните нужди за 2020 г.: Йемен*, февр. 2021 г., <https://uni.cf/3zgStkX>, с. 2-3.

⁹⁴ Световна банка, *Икономическа актуализация за Йемен: април 2021 г.*, 2 април 2021 г., <https://bit.ly/3AzFtZb>, с. 1.

това принуждава семейства да прибегват до вредни способности за оцеляване като по-малко хранения на ден, приемане на непитателна храна, детски труд и детски бракове.⁹⁵ Според Световната хранителна програма (WFP), „45 процента от хората на юг и 37 процента от хората на север не се хранят достатъчно“.⁹⁶ Паричните преводи от чужбина, които са били спасителни за милиони семейства в Йемен, са несигурни в резултат от ограниченията заради Ковид-19 и може да продължат да намаляват, ако се прекратят трудовите договори на голям брой йеменци в Саудитска Арабия.⁹⁷

17. Според разчетите 16,2 милиона йеменци изпитват продоволствена несигурност.⁹⁸ Към момента на изготвяне на Позицията около пет милиона „са само на една крачка от пълния глад и съпътстващите го болести. Тяхната съдба ще последват още десет милиона.“⁹⁹ Прибл. 50 000 души в 11 окръга вече живеят почти в условия на глад.¹⁰⁰

⁹⁵ „Повишаването на цените на храните, в съчетание с липсата на възможности за доходи, е принудило много хора да прибегнат до отрицателни способности за справяне със ситуацията. Семействата със средни доходи купуват храна на кредит, по-малко предпочитани храни или в някои случаи разменят активи и лични вещи за храна. Бедните семейства често се оказват принудени да предприемат драстични мерки като пропускане на хранения, просене на храна и в някои случаи – дори детски бракове. Жените и момичетата са особено уязвими на продоволствената несигурност, тъй като те са в по-нисше положение в домакинството и получават по-малко количество храна отколкото мъжете“; CARE, DRC et al., INGO Briefing for the UNGA: The Humanitarian Situation in Yemen after Seven Years of Conflict, 14 September 2021, <https://bit.ly/3EwE8oh>, pp. 4-5. „След шест години конфликт и икономическа криза много йеменци са изчерпали спестяванията си и са разпродали всички ценни активи като недвижима собственост или добитък. Семействата вземат решения, които едно семейство не бива да взема, като пропускане на хранения или хранене с най-основната и евтина храна – хляб. Жените и момичетата биват принуждавани да вземат на кредит храна от собствениците на магазини, което ги излага на експлоатация и тормоз. Процентът на принудителните и ранните бракове сред момичетата е нараснал повече от два пъти от началото на войната, като две трети от йеменските момичета са били омъжени, докато още са деца“; Международен спасителен комитет (IRC), Йеменската валута се е обезценила до най-ниските си нива, което изостря глада, Предупреждава IRC, 21 юли 2021 г., <https://bit.ly/3nOeoHo>. Вж. също FEWS NET, Yemen Food Security Outlook Update, August 2021, 8 September 2021, <https://bit.ly/39jxlQM>, p. 1. „Поради икономическата криза, влошена от КОВИД-19, все повече деца са принудени да прибегват до вредни способности за справяне със ситуацията като детски труд, детски бракове, просяк и сексуална експлоатация“; Глобален клъстер за закрила, Брифинг за закрилата в Йемен, януари 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2045161.html, с. 4.

⁹⁶ Световна програма по прехраната (WFP), Условията на глад в Йемен принуждават семейства да ядат листа на дървета 16 септ. 2021 г., <https://bit.ly/3IKCORI>. „В 12 от всички 22 области в Йемен най-малко 40 процента от населението не се храни добре, сред които пет, където поне една пета от населението се храни изключително лошо – Ал Дали, Ал Джауф, Амран, Лажж и Райма. През третото тримесечие на 2021 г., въпреки че степента на продоволствена сигурност в област Ал Джауф се очаква да се промени от високорискова на тревожна, за четири области се очаква влошаване от степен на минимален риск на тревожна. (Ал Байда, Хадрамаут, Ал Махара и Сокотра)“; ОСНА, Актуализация на хуманитарната ситуация в Йемен: брой 9 / септ. 202 г.1, 3 окт. 2021 г., <https://bit.ly/3Ab4nx8>, с. 2.

⁹⁷ „Въпреки че при паричните преводи от чужбина има спад с 70 процента заради пандемията с КОВИД-19, неотдавнашните сведения за заплахи да реално депортиране на десетки хиляди йеменци, работещи в южните региони на Саудитска Арабия, може да срина този жизненоважен източник на доходи за техните семейства, които в Йемен разчитат на тези парични преводи“; CARE, DRC et al., INGO Briefing for the UNGA: The Humanitarian Situation in Yemen after Seven Years of Conflict, 14 September 2021, <https://bit.ly/3EwE8oh>, p. 3. „Разчетите показват, че до 80 процента от паричните преводи на стойност 3,8 милиарда през 2019 г. са секнали с началото на глобалния икономически спад заради КОВИД-19“; ОСНА, Преглед на хуманитарните нужди за 2020 г.: Йемен, февр. 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2045902.html, с. 15-16. Вж. също HRW, Саудитска Арабия: Йеменски работници, застрашени от масово принудително връщане, 31 август 2021 г., <https://bit.ly/3niHbnz>; The Media Line, Saudi Decision Threatens to Plunge Millions More Yemenis into Extreme Poverty, 22 August 2021, <https://bit.ly/3kj5ciW>. За принудителното връщане от Йордания, вж. и HRW, Йордания: Йеменци, търсещи убежище, депортирани, 30 март 2021 г., <https://bit.ly/3COiPwV>.

⁹⁸ През септември 2021 г. WFP е предоставила продоволствена помощ на 11,4 милиона души; WFP, Доклад за ситуацията №9, септ. 2021 г., 18 окт. 2021 г., <https://bit.ly/3C7LT2p>, с. 1, 2. „Ожесточеният конфликт, навлязъл вече в седмата си година, е осакатил икономиката на Йемен и продължава да е най-силният фактор за продоволствената несигурност. (...) След последната ескалация на конфликта почти 40 процента от населението на Йемен отново получава хуманитарна продоволствена помощ. Обаче милиони домакинства продължават да страдат от недостиг на храна“; FEWS NET, Yemen Food Security Outlook Update, August 2021, 8 September 2021, <https://bit.ly/39jxlQM>, с. 1.

⁹⁹ ОСНА, Брифинг пред Съвета за сигурност за Йемен, 23 август 2021 г., <https://bit.ly/3nzRFFR>. Вж. също Famine Early Warning Systems Network, Yemen Food Security Outlook: June 2021 to January 2022, July 2021, www.ecoi.net/en/document/2055901.html, pp. 1-3; ICG, Watch List 2021 – Spring Update: Arresting Yemen's Freefall, 26 May 2021, www.ecoi.net/en/document/2052330.html; UN News, 'Hell' in Yemen, with Millions 'Knocking on the Door of Famine' WFP's Beasley Warns, 10 March 2021, <https://bit.ly/3AjDNly>.

¹⁰⁰ WFP, Situation Report #9, September 2021, 18 October 2021, <https://bit.ly/3C7LT2p>; WFP, Условия на глад в Йемен принуждават семейства да ядат листа на дървета, 16 септ. 2021 г., <https://bit.ly/3IKCORI>.

18. Конфликтът, търговските ограничения и ембарго, икономическата война¹⁰¹ и в последно време – ограниченията заради Ковид-19 са довели до безпрецедентно увеличение на цените на хранителните продукти, наред с намаляващата покупателна способност.¹⁰² Сливът на йеменската национална валута, особено в районите под контрола на международно признатото правителство,¹⁰³ накара министър-председателя да предупреди през юли 2021 г. за „пълнен слив на икономиката“.¹⁰⁴ Конфликтът е нанесъл мащабни щети и разрушения на гражданска инфраструктура, в това число домове, болници, учебни заведения и друга жизненоважна инфраструктура.¹⁰⁵ Повече от 80 процента от населението изпитва сериозни затруднения по отношение на достъпа до основни услуги.¹⁰⁶ Жени, деца, лица с увреждания, бежанци и

¹⁰¹ „Икономическата война от всички страни оставя след себе си опустошителни дългосрочни последствия за йеменската държава и нейното население. Навсякъде в страната йеменците живеят в условия на строги ограничения на свободата на движение и на придвижването на основни стоки поради продължаващите сражения, КПП-та, ограничения по пътища, пристанища и летища. Позицията на ООН остава непроменена – трябва да се гарантира свободата на придвижване навън и навътре на територията на цялата страна. Пътищата трябва да бъдат отворени, за да може хората и стоките да се придвижват във и извън Тайс. Трябва да се премахнат ограниченията върху вноса на петрол и стоки през пристанище Худайда“; OSESGY, Брифинг пред Съвета за Сигурност на ООН от Специалния пратеник за Йемен: Ханс Грюндберг, 10 септ. 2021 г., <https://bit.ly/2XL6A5e>. „Продължителното затваряне на международното летище в Сана от правителството на Йемен и коалицията от август 2016 г. възпрепятства достъпа на гражданите лица до животоспасяващи здравни грижи, които не са налични в страната. Отварянето на летището, заедно с достъпа до пристанище Худайда, понастоящем е залогник на мирните преговори. Ограниченията върху вноса, наложени от коалицията, продължават да причиняват недостиг на горива и храни, което повишава цените“; Съвет на ООН по правата на човека, Ситуацията с правата на човека в Йемен, включително нарушения и злоупотреба от септември 2014 г., 13 септ. 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2060340.html, para. 33.

¹⁰² „Цената на националната минимална хранителна кошница (МХК) в Йемен – показател за цената на живот – е достигнала YER 62 607 през август 2021 г. около 36 процента по-висока, отколкото в началото на годината и почти четири пъти по-висока от януари 2015 г. В районите под контрола на МПП промяната е още по-драстична, като през август 2021 г. цената е YER 78 136, около 45 процента по-висока, отколкото през януари 2021 г. и 4,5 пъти по-висока от януари 2015 г.“; ОСНА, Актуализация на хуманитарната ситуация в Йемен: брой 9 / септ. 2021 г., 3 окт. 2021 г., <https://bit.ly/3Ab4nx8>, с. 1-2. „Цените над средно ниво на хранителните продукти и ниската покупателна способност продължават да причиняват силна тревога за милиони семейства, особено при по-незаможните групи. В южните райони, контролирани от международно признатото правителство, където националната валута продължава да се обезценява, средната цена на минималната хранителна кошница е нараснала със 7 процента през първите три седмици на август 2021 г. Същевременно в северните райони, контролирани от властите в Сана, недостигът на гориво принуждава домакинствата да купуват гориво на по-високи неофициални цени“; NET, Актуализация на прогнозата за продоволствената несигурност в Йемен, август 2021 г., 8 септ. 2021 г., <https://bit.ly/39jxlQM>, с. 1. „Въздействието на обезценяването на националната валута върху домакинствата в Йемен е изключително тревожно. През последната една година йеменският риал е загубил вече почти една трета от стойността си спрямо щатския долар. Дори за хора със стабилна работа е много трудно да си осигурят храна, тъй като с доходите си могат да купят само част от това, което са купували през предишните месеци. Навсякъде в южните части на страната няма проблеми с наличността на хранителните продукти, а с тяхната достъпност“; IRC, Йеменската валута се е обезценила до най-ниските си нива, което изостря глада, Предупреждава IRC, 21 юли 2021 г., <https://bit.ly/3nOeoho>. „Предвид силната зависимост на Йемен от вноса, отслабването на националната валута се отразява на вътрешните цени, като се влошава покупателната способност на домакинствата и бизнесите“; Световна банка, Икономическа актуализация за Йемен: април 2021 г., 2 април 2021 г., <https://bit.ly/3AzFtZb>, с. 1. Вж. също WFP, Условия на глад в Йемен принуждават семейства да ядат листа на дърветата, 16 септ. 2021 г., <https://bit.ly/3IKC0RI>.

¹⁰³ „В районите под контрола на международно признатото правителство, където храната е станала най-недостъпна, риалът е паднал с почти 40 процента спрямо щатския долар през първите осем месеца на 2021 г., като за първи път през юли е надвишил 1 000 YER за един USD. Към края на септември курсът е надвишил 1 200 YER за един USD. (...) В северните части на страната, където строгият икономически контрол, наложен от де факто властите, поддържат риала относително стабилен и там спадът е около 37 процента“; ОСНА, Актуализация на хуманитарната ситуация в Йемен: брой 9 / септ. 2021 г., 3 окт. 2021 г., <https://bit.ly/3Ab4nx8>, с. 1. Вж. също Al Jazeera, Yemen Currency Clash Deepens Crisis in War-Torn Country, 21 August 2021, <https://aje.io/ngw7tr>; ОСНА, Йемен: доклад за ситуацията, 5 август 2021 г., <https://bit.ly/220qR7d>, с. 2.

¹⁰⁴ The New Arab, Yemen's Prime Minister Warns of 'Complete Economic Collapse' as Currency Crashes, 19 July 2021, <https://bit.ly/3tJ4K0q>. Вж. също Save the Children, Price Hikes and Currency Freefall Push Yemen's Children Further into Hunger, 16 August 2021, <https://bit.ly/3lFTWS0>.

¹⁰⁵ „Конфликтът е довел до виртуалния слив на основните социални услуги, включително крехката здравна система на Йемен, а ситуацията с КОВИД-19 е влошила обстановката в Йемен“; Световна банка, Здравеопазването в Йемен: бележка за политиката, 14 септ. 2021 г., <https://bit.ly/39rHgU5>, р. 2. Според УНИЦЕФ основни услуги като здравеопазване и образование са „невероятно крехки“ и „на ръба на пълнен слив“; UN News, No End to Yemen Civil War on the Horizon, Senior UN Official Briefs Security Council, 23 August 2021, <https://shar.es/aWG1fl>. „Институциите и публичните услуги са се пропукали, като хората са лишени от чиста вода, канализация, образование, здравеопазване, и това води до разпространяването на болести като холера и КОВИД-19 (...)“; ОСНА, Брифинг пред Съвета за сигурност за Йемен, 23 август 2021 г., <https://bit.ly/3nzRFFR>. „Близостта на полесраженията до населени зони е причинило повсеместни щети на граждански обекти, като повече от 4 600 къщи и ферми са претърпели щети най-вече в области Ал Худайда и Тайс. В една страна, която се бори с вече отслабена инфраструктура, въоръжените нападения са нанесли щети на жизненоважна инфраструктура, включително транспорт, здравеопазване, образование, вода и телекомуникации“; Глобален клъстер за закрила, Брифинг за закрилата в Йемен, януари 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2045161.html, с. 1.

¹⁰⁶ Световна банка, Здравеопазването в Йемен: бележка за политиката, 14 септ. 2021 г., <https://bit.ly/39rHgU5>, с. 1. „Продължаващият конфликт е опустошил и инфраструктурата, оставяйки хората без достъп до основни, животоспасяващи услуги

мигранти,¹⁰⁷ както и маргинализирани малцинства като мухамашените се считат за особено уязвими.¹⁰⁸ Според Службата на ООН за координация на хуманитарните въпроси (ОСНА) през февруари 2021 г. са работели само половината от здравните заведения и две трети от училищата.¹⁰⁹ Според сведенията здравната система „е на ръба“¹¹⁰ и едва се справя с потока пострадали хора от конфликта, пандемията с Ковид-19 и епидемиите на холера и други предотвратими болести.¹¹¹ Районите под контрола на де факто властите са засегнати от продължаващата криза с горивата, причинена от наложеното от коалицията ембарго,¹¹² което

като здравеопазване и вода“; CARE, DRC et al., *INGO Briefing for the UNGA: The Humanitarian Situation in Yemen after Seven Years of Conflict*, 14 September 2021, <https://bit.ly/3EwE8oh>, p. 2.

¹⁰⁷ За още информация относно бежанците и мигрантите, вж. параграф 24 по-долу.

¹⁰⁸ CARE, DRC et al., *INGO Briefing for the UNGA: The Humanitarian Situation in Yemen after Seven Years of Conflict*, 14 September 2021, <https://bit.ly/3EwE8oh>, p. 2. „Йемен е невероятно трудно място за живот за жените и момичетата. Навсякъде в страната върлува основано на пола насилие. Обичайни са ранните бракове и бременност, включително деца майки. Често жените и момичетата се хранят последни, последни ходят на лекар или на училище“; OCHA, *On Behalf of the Under-Secretary-General for Humanitarian Affairs and Emergency Relief Coordinator, Mr. Martin Griffiths, UN OCHA Deputy Director, Ms. Ghada Eltahir Mudawi, Statement to the Security Council on Yemen*, 10 September 2021, <https://bit.ly/39i6rIZ>. „Групата на видните експерти [на видните международни и регионални експерти] е получила сведения за множество пречки пред хората с увреждания по отношение на достъпа им до здравни услуги и помощни средства, хуманитарна помощ, образование и възможности за работа. По-възрастните хора също са особено уязвими“; Съвет на ООН по правата на човека, *Ситуацията с правата на човека в Йемен, включително нарушения и злоупотреба от септември 2014 г.*, 28 септ. 2020 г., www.ecoi.net/en/document/2037637.html, параграф 80. Вж. също Глобален клъстер за закрила, *Брифинг за закрилата в Йемен*, януари 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2045161.html. За мухамашените вж. параграф 12 по-горе.

¹⁰⁹ OCHA, *Yemen Humanitarian Response Plan 2021*, March 2021, www.ecoi.net/en/document/2048315.html, p. 14. „През последните години в Йемен е имало епидемии на различни болести, включително холера, дифтерия, а сега – КОВИД-19, в резултат от което здравната система на страната, която вече е в тежко положение поради недостатъчни инвестиции и липса на доставки и живото-поддържащо оборудване, се срива още повече“; МЧК, *Ситуацията със здравеопазването в Йемен*, 5 август 2021 г., <https://bit.ly/3EriwKd>. „Пет нападения срещу училища в Йемен през март тази година са оставили 30 600 деца без достъп до образование (...). Това са повече от два пъти повече нападения срещу учебни заведения през последното тримесечие на 2020 г.“; Да спасим децата, *Йемен: десетки хиляди деца нямат достъп до образование след един единствен месец на нападения срещу училища*, 14 май 2021 г., <https://bit.ly/3zqDLIm>. „Много болници са разрушени от въздушни нападения или сухопътни сражения и навсякъде има краен недостиг на основни лекарства и квалифициран персонал“; Да спасим децата, *Йемен: Четвърт от всички цивилни жертви са деца*, 23 март 2021 г., <https://bit.ly/3IHwCtO>. Вж. също AFP, *Study in Streets: Outdoor Classes for Yemen's Beleaguered Children*, 3 September 2021, <https://f24.my/7xBn.T>.

¹¹⁰ Да спасим децата, *Йемен: Четвърт от всички цивилни жертви са деца*, 23 март 2021 г., <https://bit.ly/3INPI6b>.

¹¹¹ „Наличието на функционираща здравна инфраструктура като болници и центрове за първична здравна грижа е колебливо в условията на конфликта, като съществена част от населението има затруднения с достъпа до здравни грижи“; Световна банка, *Здравеопазването в Йемен: бележка за политиката*, 14 септ. 2021 г., <https://bit.ly/39rHgU5>, с. 1. „Най-малко 150 здравни работници в Йемен са починали от Ковид-19 – според Асоциацията на йеменските лекари, живеещи в чужбина. Миналата година повечето от 97-те здравни работници, починали от Ковид-19, са били в контролираната от хутите столица Сана. Смъртта на здравни работници има тежки последствия за страната, тъй като здравеопазването е посечено от години война, недостиг на медицински специалисти и това, което ООН наричат, най-лошата в света хуманитарна криза“; HRW, *Здравните работници изоставени в битката с Ковид-19 в Йемен*, 7 юли 2021 г., <https://bit.ly/3ACHW4Y>. Вж. също Лекари без граница (MSF), *Разрушеното здравеопазване на Йемен се бори със смъртоносната втора вълна на Ковид-19*, 9 юни 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2053426.html. Освен Ковид-19 в Йемен има огнища на болести като холера, дифтерия и морбили: „След повече от шест години война половината от болниците в столицата не работят и населението е станало уязвимо на болести, включително холера, детски паралич, дифтерия и треската денга (...) Най-малко едно дете умира на всеки десет минути от предотвратимата болест“; ОСНА, *Актуализация на хуманитарната ситуация в Йемен: брой 9 / септ. 202 г.*, 1, 3 окт. 2021 г., <https://bit.ly/3Ab4nx8>, с. 7. Вж. също Глобален алианс срещу холерата, *Продължава епидемията на холера в Йемен*, 7 юни 2021 г., <https://bit.ly/3CORavK>; Световна банка, *Йемен: Преглед*, 25 март 2021 г., <https://bit.ly/3AKFSbt>.

¹¹² „В районите под контрола на де факто властите има недостиг на горива поради продължаващите ограничения, поради които петролни танкери, пристигащи на пристанищата на Ал Хадайда и Ал Салиф на Червено море не могат да разтоварват. (...) На държавните бензиностанции към края на август [2021] като цяло няма дизел и бензин, въпреки че частните бензиностанции се снабдяват и продават гориво на цени на черно. След февруари 2021 г. като цяло има спад в цените на черно на дизела и бензина, но към третата седмица на август те продължават да са доста високи – съответно с 29 и 21 процента по-високи от официалните. (...) „Според данни на FAO [Организация за прехрана и земеделие] неофициалните цени на газта за домакински нужди в контролираните от де факто правителството райони са достигнали 10 900 риала за 20 литра в края на август [2021], което е увеличение с 60 процента в сравнение с цените през юли 2020 г. Продължава да се чувства липса на газ за домакински нужди на по-ниски официални цени в контролираните от де факто властите райони“; FEWS NET, *Yemen Food Security Outlook Update*, August 2021, 8 September 2021, <https://bit.ly/39jxlQM>, p. 2. „Заради недостига на газ за домакински нужди времето за чакане за пълнене на празни бутлики се е увеличило на един месец“; UN News, *No End to Yemen Civil War on the Horizon*, Senior UN Official Briefs Security Council, 23 August 2021, <https://shar.es/aWG1fi>. Вж. също WFP, *Situation Report #9*, September 2021, 18 October 2021, <https://bit.ly/3C7LT2p>, p. 2.

застрашава също така снабдяването с вода и електричество¹¹³ и води до повишаване на цените на храните и други основни стоки.¹¹⁴ Липсата на гориво се отразява и на усилията да се ограничи разпространението на болести, в това число Ковид-19.¹¹⁵ Разчетите показват, че 90 процента от населението не може да получава електричество от националната мрежа.¹¹⁶

19. Децата са силно засегнати от продължаващия конфликт и от влошаващата се хуманитарна ситуация.¹¹⁷ Повече от милион и половина деца са вътрешно разселени¹¹⁸ и над 11 милиона (всяко четвърто от пет деца) се нуждаят от хуманитарна помощ.¹¹⁹ Повече от два милиона деца не ходят на училище¹²⁰, което ги излага на особен риск от детски труд и набиране за бойци от страните в конфликта.¹²¹ Хутите използват училищата, за да „приобщават към идеологията си“ и да набират бойци.¹²² Сведенията показват също така, че страните в конфликта използват училищата за военни

¹¹³ „Този остър недостиг на гориво е заплаха за наличието на чиста вода и електроснабдяването. Здравните заведения, които разчитат на гориво за генераторите си, нямат електрозахранване. По-високите цени на горивото означават също по-високи цени на хранителните продукти (...)“; WFP, WFP Appeals for Solution to Yemen Fuel Shortages that Threaten to Worsen Widespread Food Insecurity, 2 March 2021, <https://bit.ly/3CqjnZG>. Вж. също AFP, Yemen Fuel Supplies 'Weaponised', Putting Millions at Risk, 10 July 2021, <https://f24.my/6fsg.T>.

¹¹⁴ „Продължаващата криза с горивата, започнала в средата на 2020 г., най-вече в северната част на страната продължава да засяга препитанието на хората и да повишава цените на храната, водата и други основни стоки, с което още повече се усложнява вече трудната хуманитарна ситуация“; ОСНА, Доклад за ситуацията в Йемен, 5 август 2021 г., <https://bit.ly/3tXMNva>, с. 4. Вж. също WFP, Условия на глад в Йемен принуждават семейства да ядат листа на дървета, 16 септ. 2021 г., <https://bit.ly/3IKC0RI>.

¹¹⁵ ОСНА, Актуализация на хуманитарната ситуация в Йемен: брой 7 / юли 2021 г., 4 август 2021 г., <https://bit.ly/3nF13be>, с. 4.

¹¹⁶ „Разчетите показват, че 90 процента от населението няма достъп до публично електроснабдяване, като недостигът се дължи на хронично недостатъчни доставки, липса на производствени мощности, причинени от конфликта щети, неадекватна поддръжка и недостиг на горива“; ОСНА, Преглед на хуманитарните нужди за 2020 г.: Йемен, февр. 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2045902.html, с. 22. „Поради крехкото още преди това състояние в съчетание с разрушителните последствия от войната, секторът на електроенергията е претърпял съществени физически и нефизически щети, което е довело до настоящия срив в националната електрическа мрежа“; Sana'a Center for Strategic Studies, Priorities for the Recovery and Reform of the Electricity Sector in Yemen, 25 May 2021, <https://bit.ly/3ovBREL>, с. 9.

¹¹⁷ „Децата продължават да бъдат най-големите жертви на тази ужасна криза, като 11,3 милиона се нуждаят от някаква форма на хуманитарна помощ или закрила“; УНИЦЕФ, Образованието е нарушено: влиянието на конфликта върху образованието на децата в Йемен, юли 2021 г., <https://uni.cf/3Ej5iyY>, с. 5. Вж. също Save the Children, Price Hikes and Currency Freefall Push Yemen's Children Further into Hunger, 16 August 2021, <https://bit.ly/3EzK5kn>.

¹¹⁸ UNICEF, Remarks on the Situation in Yemen by UNICEF Executive Director Henrietta Fore at the 8840th Meeting of the UN Security Council, 23 August 2021, <https://shar.es/aWG16k>.

¹¹⁹ UN News, Yemen War Reaches 'Shameful Milestone': 10,000 Children now Killed or Maimed, 19 October 2021, <https://shar.es/aWjRQk>.

¹²⁰ „Малко повече от 2 милиона момичета и момчета в училищна възраст в Йемен понастоящем не ходят на училище заради бедност, конфликта и липсата на възможности за образование. Това е почти два пъти повече от броя през 2015 г., когато 890 000 деца не са били в класните стаи. От децата, които не са в училище, за повече от 400 000 е станало невъзможно да учат заради войната, в резултат от която са нанесени щети на 2,5075 училища, използвани като подслон за вътрешно разселени лица или окупирани от въоръжени групировки.“ Според разчетите още четири милиона деца са в риск да отпаднат от училище, тъй като две трети от учителите, както много други служители в държавния сектор, не са получавали редовно заплатите си от 2016 г. и може да напуснат, за да си търсят друга работа; УНИЦЕФ, Образованието е нарушено: влиянието на конфликта върху образованието на децата в Йемен, юли 2021 г., <https://uni.cf/3Ej5iyY>, с. 6. „Момичетата са особено уязвими на отпадане от училище по финансови причини и съображения за безопасност, което засилва вероятността от ранни бракове, злоупотреба и експлоатация“; HRW, Изложение във връзка с Йемен пред Комитета за премахване на дискриминацията срещу жени, 7 февруари 2020 г., <https://bit.ly/2XCszv6>. Липсата на актове за раждане е друга пречка за много деца: „Ограниченият достъп до училище и други услуги се усложнява от липсата на актове за раждане. Около един милион деца в Йемен се нуждаят от акт за раждане годишно. Възможностите за издаване на актове за раждане на децата остават ограничени заради неинформираност, бюрократични процедури и конфликта, особено за децата в места за вътрешно разселени лица“; Глобален клъстер за закрила, Брифинг за закрилата в Йемен, януари 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2045161.html, с. 4.

¹²¹ „В Йемен повече от 3 600 деца са набрани за бойци от въоръжени групировки през периода март 2015 г. – февруари 2021 г. През 201 г., 17 процента от йеменските деца на възраст между 5 и 17 години – общо 1,3 милиона – са били въвлечени в детски труд. Понастоящем е вероятно тази бройка да много по-голяма заради икономическия срив в Йемен“; УНИЦЕФ, Образованието е нарушено: влиянието на конфликта върху образованието на децата в Йемен, юли 2021 г., <https://uni.cf/3Ej5iyY>, с. 12. Във връзка с набирането на деца за бойци вж. и параграф 13 по-горе.

¹²² Хутите „са наложили учебни предмети в съответствие с екстремистките, сектантските, политическите възгледи на хутите и са насочили учебната програма към своята идеология. Целта на това е да се създадат идеални условия за приобщаване на младежи и набирането им за бойци“; The Euro-Gulf Information Centre, The Houthis and the Hijacking of Yemen's Education Sector, 9 February 2021, <https://bit.ly/39wnUxn>. „(...) Групата [на видните експерти] е установила, че хутите използват образователната система, за да приобщават ученици към хутската идеология, да подстрекават към участие и да набират деца за бойци в 34 училища в шест области (Амран, Дамар, Райма, Саада и Тайс)“; Съвет на ООН по правата на човека, Ситуацията с правата на човека в Йемен, включително нарушения и злоупотреба от септември 2014 г., 28 септ. 2020 г., www.ecoi.net/en/document/2037637.html, параграф 78. Вж. също The Telegraph, Houthis Indoctrinating Children in Yemen 'with Violent, Anti-Semitic and Extremist Material', 15 April 2021, <https://bit.ly/3EjXHyZ>.

цели, което излага децата и учителите на нападения.¹²³ Недохранването на децата на възраст под 5 години е най-тежкото досега.¹²⁴ Според Хенриета Форс, Изпълнителен директор на УНИЦЕФ, „на всеки десет минути умира едно дете по предотвратими причини, включително недохранване и предотвратими с ваксини болести“.¹²⁵ Има сведения за голям брой деца, които са силно травмирани.¹²⁶

20. Йемен също така е много уязвим на свързани с климата въздействия и е претърпял както тежки суши, така и наводнения, като последните са през юли 2021 г., което изостря и без това вече много тежката хуманитарна ситуация и причинява още разселване¹²⁷
21. Достъпът до хуманитарна помощ продължава да е ограничен поради несигурност, бюрокрация и умишлени пречки от страните в конфликта.¹²⁸ Хуманитарните работници също са изложени на

¹²³ „Училищата също често се окупират и използват за военни и бойни цели – казарми, центрове за задържане, центрове за бойци и техните складове или като центрове за мобилизация и подготовка“; Mwataana for Human Rights, *Правата на човека в Йемен през 2020 г.*, 29 септ. 2021 г., <https://bit.ly/2WEPgym>, с. 88. Вж. също Съвет на ООН по правата на човека, *Ситуацията с правата на човека в Йемен, включително нарушения и злоупотреба от септември 2014 г.*, 13 септ. 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2060340.html, параграф 65; Съвет за сигурност на ООН, *Децата и въоръженият конфликт в Йемен*, 27 август 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2061538.html, параграфи 36-38; УНИЦЕФ, *Доклад на УНЕЦЕФ за хуманитарната ситуация: от 1 януари до 30 юни 2021 г.*, 13 август 2021 г., <https://bit.ly/3CFyztz>, с. 3; The Euro-Gulf Information Centre, *The Houthis and the Hijacking of Yemen's Education Sector*, 9 February 2021, <https://bit.ly/39wnUxn>.

¹²⁴ IRC, *Over 100% Price Increase in Staple Food Contributes to Dire Humanitarian Need as Yemen Enters 7th Year of War*, Says IRC, 26 March 2021, <https://bit.ly/3lqaoRs>. „Крайното недохранване сред малки деца и майки в Йемен се засилва с всяка изминала година на година и се е влошило съществено през 2020 г.“; CARE, DRC et al., *INGO Briefing for the UNGA: The Humanitarian Situation in Yemen after Seven Years of Conflict*, 14 September 2021, <https://bit.ly/3EwE8oh>, р. 4. „Прогнозата вече показва, че повече от 2,25 милиона деца на възраст под години и над един милион бременни и кърмещи жени ще страдат от крайно недохранване тази година [2021 г.]“; ОСНА, *Актуализация на хуманитарната ситуация: брой 8 / август 2021 г.*, 5 септ. 2021 г., <https://bit.ly/2VJVZxk>, с. 8. „Понастоящем близо 2,3 милиона деца под 5-годишна възраст – всяко второ от пет деца на тази възраст в Йемен – са застрашени от крайно недохранване, включително около 40 000 застрашени от много крайно недохранване. Почти всяко второ дете под 5-годишна възраст изоставя в развитието си – положение, което не се е променило от 2011 г.; УНИЦЕФ, *Образованието е нарушено: влиянието на конфликта върху образованието на децата в Йемен*, юли 2021 г., <https://uni.cf/3Ej5iyY>, с. 13. „Много деца оцеляват на хляб и вода, което е пагубно за здравето им, с което се влошава още повече продължаващият глад и недохранване и се спира тяхното физическо и психично развитие, при което някои отчаяни родители продават семейното злато, за да плащат за медицински услуги“; Да спасим децата, *Рязкото покачване на цените и спадът на националната валута водят до още повече глад за децата*, 16 август 2021 г., <https://bit.ly/3AvRKhi>.

¹²⁵ Хенриета Форс Форс каза също така: „Да си дете в Йемен е същински кошмар“; УНИЦЕФ, *Бележки относно ситуацията в Йемен от Изпълнителния директор на УНИЦЕФ Хенриета Форс на 884та Среца на Съвета за сигурност на ООН*, 23 август 2021 г., <https://shar.es/aWG16k>.

¹²⁶ „Счита се, че продължаващият години наред конфликт, белязан с тежки нарушения, е повлиял сериозно на психологическото благосъстояние на децата. Почти една трета от децата в Йемен показват признаци на психологическо бедствие. (...) Има сведения за опити за самоубийство сред деца и лица, които се грижат за тях, в райони, засегнати от конфликта, и в резултат от липсата на възможности за прехрана“; Глобален клъстер за закрила, *Брифинг за закрилата в Йемен*, януари 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2045161.html, с. 4. В доклад на „Да спасим децата“ „показва, че има криза с психичното здраве на децата в разкъсвания от война Йемен“. В доклада се посочва, че 55% от децата в Йемен са тъжни или депресирани, 19% от децата винаги се страхуват, а 79% от децата в училищна възраст в Сана показват симптоми на посттравматично стресово разстройство; Да спасим децата, *Пет години страх и загуби: опустошителното отражение на войната върху психичното здраве на децата в Йемен*, 24 март 2020 г., <https://bit.ly/3zqy5OB>.

¹²⁷ „От края на юли [2021 г.] до началото на проливни дъждове и повсеместни наводнения върхлитат Йемен за втори път тази година. Наводненията са разрушили публична инфраструктура, домове и приюти и са причинили смърт и наранявания сред много хора. Има сведения за нанесени щети на частни имоти и друга структура – включително места за настаняване на вътрешно разселени лица, къщи, ферми, пътища, електропроводи и канализация – в 101 окръга и 18 области. Разчетите показват, че общо са засегнати 34 383 семейства (около 240 681 лица), 10 412 от които се нуждаят от спешна помощ“; ОСНА, *Актуализация на хуманитарната ситуация в Йемен: брой 8 / август 2021 г.*, 5 септ. 2021 г., <https://bit.ly/2VJVZxk>, с. 4. „Според разчетите през последните три месеца 300 000 души в Йемен са загубили дома си, добитък и лични вещи поради проливни дъждове и тежки наводнения. Сред новоразселените има хора, които преди това са били принудени да избягат от домовете си заради конфликта. (...) Най-силно засегнатите райони са области Мариб, Амран, Хаджа, Ал Худайда, Тайс, Лахдж и Абиан, където само през последните два месеца от наводненията са загинали най-малко 148 души“; ВКБООН, 30, 000 души губят домове, доходи, хранителни доставки и притежания поради катастрофалните наводнения в Йемен, 21 август 2020 г., <https://bit.ly/3ziFucf>. Вж. също AFP, *One Dead as Rain, Floods Hit South Yemen City*, 7 October 2021, <https://bit.ly/2YCTifZ>.

¹²⁸ „Няколко града остават обсадени или засегнати от блокади. Поради ограниченията, наложени от страните върху свободата на движение, както и подобната на обсада война, прилагана от хутите около град Тайс от август 2015 г. и в Хаджа от края на 2018 г., е съществено затруднен хуманитарният достъп и доставките на помощи. Травмите и прекомерно ограничителни бюрократични мерки, наложени от страните, забавят хуманитарните операции и програми“; Съвет на ООН по правата на човека, *Ситуацията с правата на човека в Йемен, включително нарушения и злоупотреба от септември 2014 г.*, 13 септ. 2021

риск от инциденти с насилие, включително заплахи, произволни арести, задържане и, в някои случаи, убийства от страните в конфликта.¹²⁹

22. Към момента на изготвяне на Позицията по Плана за хуманитарни действия за Йемен бяха получени само 54,5% от общия необходим бюджет¹³⁰ и програмите за помощи са застрашени поради недостиг във финансирането.¹³¹

Вътрешно разселване

23. Йемен е на четвърто място в световен план по отношение на кризата с вътрешното разселване, предизвикана от конфликта.¹³² Към 31 декември 2020 г. броят на вътрешно разселените лица надвишава четири милиона,¹³³ като много от тях са се разселили многократно¹³⁴ и всички се нуждаят спешно от хуманитарна помощ.¹³⁵

г., www.ecoi.net/en/document/2060340.html, параграф 32. „Human Rights Watch е документирала строги ограничения от хутските власти и свързани с тях сили и от подкрепяния на ОАЕ Южен преходен съвет върху доставките на крайно необходимата хуманитарна помощ“; HRW, Йемен: Основни проблеми с правата на човека за пратеника на ООН, 12 септ. 2021 г., <https://bit.ly/2ZbGpFr>. „Достъпът в Йемен продължава да е изключително затруднен в резултат от несигурност, бюрократични спънки и ограниченията заради Ковид-19“; ACAPS, Преглед на хуманитарния достъп, юли 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2056817.html, с. 9. „Страните в конфликта възпрепятстват движението на животоспасяващи стоки, включително храни, медикаменти и гориво, а хутските сили продължават да налагат произволни ограничения върху агенциите за хуманитарна помощ“; Amnesty International, „Състояние на правата на човека в света: Йемен 2020 г.“, април 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2048793.html. Вж. също Съвет за сигурност на ООН, Децата и въоръженият конфликт в Йемен, 27 август 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2061538.html, параграфи 46-51; Mwatana for Human Rights, Civilians in Yemen Remain Stuck Between the Warring Parties and Waiting for Justice, 28 March 2021, <https://bit.ly/3tUllgY>; HRW, Deadly Consequences: Obstruction of Aid in Yemen During Covid-19, 14 September 2020, www.ecoi.net/en/document/2037607.html.

¹²⁹ Съвет на ООН по правата на човека, Ситуацията с правата на човека в Йемен, включително нарушения и злоупотреба от септември 2014 г., 13 септ. 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2060340.html, параграф 32. „(...) Департаментът на ООН за безопасност и сигурност (UNSS) е документирал около 100 инцидента с насилие и несигурност, които са засегнали хуманитарни служители, активисти и съоръжения от януари 2020 г. Седемдесет и един от тях са станали миналата година, а още 29 са от първите седем месеца на 2021 г. Повечето от тях – 62 инцидента – са свързани с физически нападения, задържане, сплашване и други форми на малтретиране на хуманитарни служители, а останалите 38 инцидента са свързани с хуманитарни активисти и съоръжения“; ОЧА, Актуализация на хуманитарната ситуация в Йемен: брой 8 / август 2021 г., 5 септ. 2021 г., <https://bit.ly/2VJVZxk>, с. 7. „Сили на хутите са затворили или нахлули в офиси на НПО и са задържали служители (...)“; Freedom House, Свободата в света през 2021 г.: Йемен, 3 март 2021, www.ecoi.net/en/document/2052879.html. Вж. също Съвет за сигурност на ООН, Децата и въоръженият конфликт в Йемен, 27 август 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2061538.html, параграф 50.

¹³⁰ Към 23 октомври 2021 г. са получени 2,1 милиарда щ.д. от общо 3,85 милиарда. Продължава да е крайно недостатъчно финансирането за здравеопазването и нехранителните продукти, вода, канализация и закрила; Financial Tracking Service (FTS), Yemen Humanitarian Response Plan 2021, accessed 23 October 2021, <https://fts.unocha.org/appeals/1024/summary>; ОЧА, Актуализация на хуманитарната ситуация в Йемен: брой 9 / септ. 2021 г., 3 окт. 2021 г., <https://bit.ly/3Ab4nx8>, с. 9-10.

¹³¹ „(...) все още има силен недостиг на финансиране за здравеопазването, подслона и водата, канализацията и хигиената. Без допълнително финансиране критичните животоспасяващи програми – вкл. помощи за храна – ще бъдат намалени или прекратени най-малко след един месец“; ОЧА, Акценти от ежедневните обедни брифинги: Йемен, 16 септ. 2021 г., <https://bit.ly/39mHxYL>. Вж. също Associated Press, UN: In War, 16 Million Yemenis 'Marching' Toward Starvation, 23 September 2021, <https://bit.ly/3CllyxD>; IRC, Millions of Lives at Stake as a Result of Yemen HRP Underfunding, Warns IRC ahead of UNGA High-Level Meeting, 21 September 2021, <https://bit.ly/2ZK9f6A>.

¹³² ВКБООН, Факти за Йемен: септември 2021 г., 30 септ. 2021 г., <https://bit.ly/3ot0TEf>, с. 1. Например: „По време на конфликта населението [на Мариб] се е увеличило от около 30 000 души до прикл. два милиона поради притока на вътрешно разселени лица от други области“; ACLED, Mid-Year Update: 10 Conflicts to Worry about in 2021, August 2020, www.ecoi.net/en/document/2057666.html.

¹³³ ОЧА, Преглед на хуманитарните нужди за 2020 г.: Йемен, февр. 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2045902.html, с. 14.

¹³⁴ UN News, WFP Scales Up Support in Yemen but Fears Response Could Be Hampered, 24 May 2021, <https://shar.es/aWGpmx>; ОЧА, Преглед на хуманитарните нужди за 2020 г.: Йемен, февр. 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2045902.html, с. 20.

¹³⁵ ВКБООН, Факти за Йемен: септември 2021 г., 30 септ. 2021 г., <https://bit.ly/3ot0TEf>, с. 2. Според оценките на ВКБООН вътрешно разселените лица стават все по-уязвими: „Досега през 2021 г. ВКБООН е извършил оценяване на почти 150 000 домакинства, от които 92% съобщават поне за един уязвим член на семейството, включително деца в риск (непридружени и разделени деца, деца, които не посещават училище, детски труд и деца, изложени на пренебрегване, злоупотреба и експлоатация), което е в съответствие с констатациите на структури за закрила на детето; 43% жени са в риск, включително жени, които оглавяват домакинства (всяка пета жена) и сами жени без подкрепа в общността; и 25% по-възрастни хора, които живеят сами без подкрепа в общността. persons living alone with no community support. Освен това 32% от домакинствата съобщават за лица с различни хуманитарни нужди като психологическа напрежение, страх от арест или задържане и ситуации с насилие срещу жени и момичета“; ВКБООН, Йемен: Актуализация на оперативната обстановка, за периода 12 - 21 октомври 2021 г., 21 окт. 2021 г., <https://bit.ly/3Eew6zL>, с. 1. „Много не могат да се завърнат, като са принудени да се разселват продължително за втори или дори трети път и без достъп до възможности за препитание и мрежи за подкрепа. Дори когато конфликтът приключи, дългосрочното въздействие на щетите върху болници, училища, бизнеси, електроцентрали и водна

Към септември 2021 г. близо 1,2 милиона вътрешно разселени лица живеят в 1 800 импровизирани места най-вече в областите Хаджа, Ходейда и Мариб. Едва на 20 процента от тези места е оказана хуманитарна помощ, като причината за този нисък процент е преобладаващата несигурност в близост до активни фронтови линии и липсата на финансиране.¹³⁶ Прибл. 2,6 милиона вътрешно разселени лица в Йемен са „на една крачка от глад“¹³⁷ От януари до средата на октомври 2021 г. има около 79 000 новоразселени лица, от които някои са се разселили поне веднъж заради конфликта,¹³⁸ като е вероятно разселването да продължи в близко бъдеще.¹³⁹

Ситуация с чуждестранните граждани (включително лица, търсещи закрила, бежанци и мигранти)

инфраструктура няма да позволяват на хората да се завърнат по домовете си. Разпокъсаността на общностите също се отразява отрицателно на социалното сближаване, като ограничава възможността общностите да се възстановят в дългосрочен план“; CARE, DRC et al., *INGO Briefing for the UNGA: The Humanitarian Situation in Yemen after Seven Years of Conflict*, 14 September 2021, <https://bit.ly/3EwE8oh>, с. 2. „[В Мариб] повече от 3 500 разселени домакинства (190 000 лица) живеят на места, които подслоняват вътрешно разселени лица. Поради несигурността и липсата на финансиране само 21 процента от тези ВРЛ получават съдействие от хуманитарни организации. Местата за ВРЛ са силно засегнати от въоръженото насилие, особено през първите три месеца на годината, като фронтовите линии бързо напредват към град Мариб“; ВКБООН, *Хуманитарна ситуация и разселване в област Мариб, Йемен*, 16 август 2021 г., <https://bit.ly/3EwNvnX>, с. 1-2, вж. също с. 3-4.

¹³⁶ ВКБООН, *Факти за Йемен: септември 2021 г.*, 30 септ. 2021 г., <https://bit.ly/3ot0TEf>, с. 2; CCCM Cluster, *IDP Hosting Sites Overview (July 2021)*, 9 August 2021, <https://bit.ly/3mptA26>; REACH, *Improving Living Conditions of Displaced Families in Yemen: Mapping Service Gaps to Enhance Response to the Needs and Vulnerabilities of IDP Communities*, 24 June 2021, <https://bit.ly/3l7tEEj>. „Милиони разселени йеменци са се заселили в повече от 1 811 места за подслон в спонтанно създадени лагери из цялата страна. Други обитават пренаселени публични сгради като училища или сгради без врати, покриви, течаща вода или тоалетни. Трети са се установили на празни парцели земя, което означава, че нямат вода или канализация и са особено уязвими на изгонване“; Норвежки червен кръст (NRC), *NRC в Йемен*, оценка към 15 октомври 2021 г., <https://bit.ly/3iw5VvU>. В област Мариб „Селища, подслонили почти 190 000 души, понастоящем са свръх капацитета си и условията са окаяни. (...) Подслоните са неподходящи и много от тях са претърпели още щети заради неотдавнашните наводнения и инциденти с пожари заради приготвянето на храна на външен огън. (...) Scores of displaced families have been forced to build their own accommodation using old blankets and plastic sheeting, due to scarce resources from humanitarian partners. Крайно недостатъчни са чистата вода, тоалетните, електричеството и здравните пунктове“; Освен това „сред разселените лица е много голям страхът от изгонване, тъй като всеки девет от десет селища са построен върху частна земя без договори за ползване“; UN News, *Shelter Needs Soar for Displaced in Yemen's Marib Region*, 24 August 2021, <https://bit.ly/2Z8g1fv>. Вж. също “; ВКБООН, *Йемен: Актуализация на ВКБООН на оперативната обстановка, за периода 12 - 21 октомври 2021 г.*, 21 окт. 2021 г., <https://bit.ly/3Eew6zL>, с. 1.

¹³⁷ ВКБООН, *Разселени йеменци бягат от сблъсъци, застрашени са от глад*, 26 февр. 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2046413.html. За ВРЛ е четири пъти по-голям рискът от глад, отколкото при другите йеменци; ВКБООН, *Факти за Йемен: септември 2021 г.*, 30 септ. 2021 г., <https://bit.ly/3ot0TEf>, с. 2.

¹³⁸ Международна организация по миграция (ПОМ), *Йемен: Актуализация на бързото проследяване на разселването (10 - 16 окт. 2021 г.)*, 18 окт. 2021 г., <https://bit.ly/3E9H612>. „Неотдавнашната повторна военна ескалация в Бариб, Ал Байда, Шабва и разширяването на конфликта към части от Абян е принудила много домакинства да излязат от домовете си и е поставила много повече хора в риск да загубят препитието и източниците си на доход“; FEWS NET, *Protests Intensify in the South due to Further Sharp Depreciation of Currency and Food Price Increases*, 6 October 2021, <https://bit.ly/3FjsvBL>, р. 1. „През първата половина на 2021 г. има значително засилване на разселването, като има повече от 20 000 семейства (140 000 души) новоразселени или прокудени от домовете към по-безопасни места. Най-многобройните разселвания са свързани с напрежения поради конфликта, установени при 49 активни фронтови линии в Мариб, Таджа, Тайс, Ал Худайда, Ал Джаф, Лаж и Ал Далей“; УНИЦЕФ, *Доклад за хуманитарната ситуация на офиса в Йемен към средата на годината (За периода 1 ян. - 30 юни 2021 г.)*, 24 август 2021 г., <https://bit.ly/3nQs50e>, с. 1. През 2020 г. повече от 170 000 души са новоразселени в 13 области, 118 окръга и повече от 1 249 населени места в Йемен предимно в резултат от конфликта. Според сведенията повечето от тези нови разселвания са област Мариб, следвана от области Ходейда и Ал Далей; МОМ, *Йемен: Бързо проследяване на разселването – Годишен доклад за 2020 г.*, 21 май 2021 г., <https://bit.ly/3nQWBGj>, с. 1. За актуализирани данни за разселването вж. също седмичните доклади за бързо проследяване на МОМ на: <https://dtm.iom.int/yemen>. Проследяването на разселването на МОМ обаче не обхваща всички райони в северен Йемен, включително тези, в които има ново разселване. За разселванията в резултат от наводненията вж. също бележка под линия 127.

¹³⁹ „Заплахата от разселване и разрушаване на гражданска инфраструктура не показва признаци на отслабване, като около 1,5 милиона ВРЛ в Мариб и 500 000 членове на приемащи общности понастоящем са в риск от насилие и (вторично) разселване, ако враждите ескалират“; CARE, DRC et al., *INGO Briefing for the UNGA: The Humanitarian Situation in Yemen after Seven Years of Conflict*, 14 September 2021, <https://bit.ly/3EwE8oh>, р. 2. „Тъй като през 2020 г. не е осъществен изцяло мирният процес, през 2021 г. се очаква увеличение на броя фронтови линии и в резултат от това – нови ВРЛ“; ВКБООН, ВКБООН, *Оперативен план на ВКБООН за Йемен 2021 г.*, 4 април 2021 г., <https://bit.ly/2XwufpS>, с. 3.

24. Йемен е дал подслон на повече от 140 000 бежанци и лица, търсещи международна закрила, предимно от Сомалия, както и Етиопия, Сирия, Ирак, Еритрея, държавата Палестина, Судан и други страни.¹⁴⁰ Съчетанието между конфликта и пандемията с Ковид-19 е довело до съществен спад в броя на новопристигналите, включително бежанци и лица, търсещи международна закрила.¹⁴¹ Независимо от рисковете и макар и с по-малка интензивност спрямо предишни години, в Йемен продължават да пристигат лица, търсещи международна закрила, бежанци и мигранти от Африканския рог често в опасни, препълнени лодки.¹⁴² Повечето имат намерение да продължат по-нататък към страните в Персийския залив, но много от тях не могат да напуснат Йемен заради свързаните с Ковид-19 ограничения и затварянето на границите.¹⁴³ В Йемен те са изложени на риск да попаднат в сражения или да станат обект на физически нападения, отвлечане за откуп, незаконни лишаване от свобода и произволно задържане,

¹⁴⁰ За актуални цифри и географското разпределение на бежанците, вж. ВКБООН, UNHCR, *Портал с оперативни данни: Йемен*, <https://data2.unhcr.org/en/country/yem>. Продължават дейностите по регистрация в райони под контрола на МПП, осъществявани от Службата по имиграция, паспорти и натурализация и ВКБООН. В районите, за които отговарят де факто властите, процесът на регистрация бе прекъснат от август 2019 г. до февруари 2021 г., при което лица, търсещи закрила, и бежанци останаха без документи или с документи с изтекъл срок на валидност, което от своя страна ограничи достъпа им до услуги и ги изложи на по-голям риск от задържане за незаконно пребиваване, трафик и експлоатация. От март 2021 г. Бюрото за бежански въпроси започна процеса на подновяване на документите (документи за самоличност и удостоверения) за бежанци и лица, търсещи закрила. Този процес все още не включва издаването на актове за раждане на деца на регистрирани бежанци и лица, търсещи закрила, след прекъсването на процеса на регистрация през август 2019 г. Освен това Бюрото за бежански въпроси още не е възобновило регистрацията на новопристигнали лица, търсещи закрила. Към момента на изготвяне на Позицията ВКБООН приключваше прегледа, започнал през 2020 г.; очакваше се, че бройката на бежанците и лицата, търсещи закрила, останали в Йемен, да е значително по-малка, тъй като много или са се завърнали, или са се придвижили към трети страни, включително заради трудните условия за живот в Йемен; ВКБООН, октомври 2021 г.

¹⁴¹ ВКБООН, ВКБООН, *Оперативен план на ВКБООН за Йемен 2021 г.*, 4 април 2021 г., <https://bit.ly/2XwufpS>, с. 3.

¹⁴² За януари и септември 2021 г. разчетите на МОМ показват, че повече от 16 000 граждани на трети страни, повечето от тях етиопци, са пристигнали в Йемен. За сравнение: през 2020 г. са пристигнали 37 500, а през 2019 г. – повече от 138 000; МОМ, *Пристигнали мигранти, които не са йеменци и завърнали се йеменци през септември 2021 г.*, 7 окт. 2021 г., <https://bit.ly/3BuMon4>; МОМ, *Йемен: Годишен доклад за 2020 г.*, 8 април 2021 г., <https://bit.ly/3zJCCf9>, с. 14. „Това пътуване е опасно и често има данни за преобърнали се лодки. На 14 юни 2021 г. медиите съобщават за кораб от Джибути с повече от 200 етиопски мигранти него, който е потънал в залива Баб-алМандаб“; МОМ, *Йемен: Тримесечен преглед на миграцията (април-юни 2021 г.)*, 9 август 2021 г., <https://bit.ly/3i8eVXS>, с. 1. Вж. също BBC, *Yemen: Dozens of Migrants Feared Dead after Boat Sinks*, 14 June 2021, <https://bbc.in/3AJfLSa>. Подобно е и съобщението за граждани на трети страни, които са се удавили по време на пътуването обратно към страните им на произход; Institute for Security Studies, *A Dangerous Road Home for Horn of Africa Migrants*, 25 May 2021, <https://bit.ly/3kDKelo>; IOM, *44 Dead after Smuggler's Boat Capsizes off the Coast of Djibouti*, 13 April 2021, <https://bit.ly/3ESQkZT>.

¹⁴³ Към юни 2021 г. „според разчетите на МОМ повече от 32 000 мигранти са заседнали в тези големи градски зони (в области Аден, Мариб, Шабва, Ал Байда, Сана и Саада). Повечето от тях живеят при много тежки условия с почти никакъв достъп до основни услуги като подслон, храна, вода и здравеопазване. В особено голям риск са жените и децата, които са държани затворени в дворове и бърлози на контрабандистите из цялата страна и са подложени на физическо насилие и злоупотреби. Други се опитват да продължат на север към изходните пунктове в област Саада и са изложени на завишен риск от арест и прехвърляне на юг“; МОМ, *Йемен: Тримесечен преглед на миграцията (април-юни 2021 г.)*, 9 август 2021 г., <https://bit.ly/3i8eVXS>, с. 1. „(...) тъй като Йемен е като цяло транзитна страна на мигрантите, пътуващи към Персийския залив в търсене на икономически възможности, в резултат от ограниченията, затварянето на границите и забраните за международни полети хиляди мигранти остават заклещени по няколко месеца при много лоши условия и с минимален достъп до помощ и подкрепа“; Държавен департамент на САЩ, *Доклад за трафика на хора за 2021 г.: Йемен*, 1 юли 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2055311.html. Име сведения и за жени от Африканския рог, които се жертви на трафик от Саудитска Арабия през Йемен, като са изложени на „злоупотреби, изнасилване и изтезания в ръцете на контрабандисти и трафиканти в Йемен“; HRW, *Световен доклад за 2021 г.: Йемен*, 13 януари 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2043744.html.

изтезания, сексуално насилие, трафик с цел сексуална експлоатация и принудителен труд,¹⁴⁴ както и принудително придвижване през активни фронтови линии.¹⁴⁵

Достъп до територията и международна закрила

25. Тъй като ситуацията в Йемен остава променлива и несигурна, ВКБООН призовава страните да разрешават на цивилни лица, бягащи от Йемен, достъп до своите територии и винаги да гарантират зачитането на принципа на забрана за връщане.
26. Всяка отделна молба за международна закрила следва да се разглежда по същество в рамките на справедлива и ефективна процедура за международна закрила и в съответствие с актуална и относима информация за страната на произход. Лица, които бягат от Йемен, може да отговарят на критериите за статут на бежанец по Конвенцията от 1951 г.¹⁴⁶ ВКБООН счита, че специално внимание трябва да се обръща на молби от лица със следните профили: лица, които са

¹⁴⁴ „(...) все по-често има сведения за мигранти, които са подлагани на трафик с цел сексуална експлоатация, принудителен труд, физически и сексуално насилие и отвлечения с цел подкуп. Освен това поради съществения спад в броя на мигрантите, минаващи транзитно през Йемен, една международна организация съобщава за трафикантите все повече насилват жени мигранти да отработват дълговете си на ферми или ги придвижват към градовете, за да работят като прислужници, с което ги превръщат в крепостници на дълговете им. Държавен департамент на САЩ, Доклад за трафика на хора за 2021 г.: Йемен, 1 юли 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2055311.html. „От 1 февруари 2021 г. де факто властите са задържали стотици мигранти, повечето от тях етиопски и сомалийски граждани, като ги държат месеци наред в претъпкани помещения в т.н. „център за задържане“ на Службата за имиграция, паспорти и натурализация в Сана. На 7 март 2021 г. мигранти в този център обявяват гладна стачка, като протестират срещу произволното им задържане и условията на задържане. Между протестиращите и няколко души от охраната на хутите избухва престрелка. Мигрантите са изтласкани в една сграда като хангар и са заключени в нея. Хутските полиция за борба с безредиците пристига в центъра и изстрелва няколко гранати, едната от които подпалва пожар в хангара, където има повече от 350 мигранти. В резултат от това са убити най-малко 46 възрастни мигранти и са ранени повече от 202-ма“; Съвет на ООН по правата на човека, Ситуацията с правата на човека в Йемен, включително нарушения и злоупотреба от септември 2014 г., 13 септ. 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2060340.html, параграф 51. „Пандемията с Ковид-19 е влошила и без това вече много тежкото положение на мигрантите в Йемен, които са подложени на непрестанна дискриминация, стигма, насилствено експулсиране и злоупотреби, включително сексуално насилие. Хутските сили държат мигранти задържани при лоши условия и не им дават достъп до процедури за закрила и убежище. След разпространението на пандемията хутските власти са експулсирани хиляди мигранти в Саудитска Арабия, където ги държат задържани при животозастрашаващи условия, преди да ги депортират“; Amnesty International, Положението с правата на човека по света: Йемен 2020 г., април 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2048793.html. „Като използват Ковид-19 като претекст, през април [2020 г.] хутските сили са изгонили насилствено хиляди етиопски мигранти от северен Йемен, като са убили десетки от тях и са ги прогонили до саудитската граница. Саудитските сили са стреляли по бягащите мигранти, като са убили още десетки, а стотици оцелели са избягали в планинската погранична зона, докато саудитските власти са разрешили на стотици да влязат в страната. След като хутите насилствено са изгонили мигрантите от област Саада с северен Йемен, Human Rights Watch е прегледал сателитни изображения, които показват мащабни разрушения на повече от 300 палатки и къщи в съответствие с свидетелски показания в района с миграционни селища в Ал Гар“; HRW, Световен доклад за 2021 г.: Йемен, 13 януари 2021 г., www.ecoi.net/en/document/2043744.html. „Мигрантите също са застрашени от завишен риск от сексуално насилие, незаконно задържане и грабителство от контрабандисти в пограничните зони“; Съвет за сигурност на ООН, Свързано с конфликта сексуално насилие; Доклад на Генералния секретар, S/2021/312, 30 март 2021, www.ecoi.net/en/document/2049397.html, параграф 59. Вж. също IOM, MOM, Йемен: Тримесечен преглед на миграцията (април-юни 2021 г.), 9 август 2021 г., <https://bit.ly/3i8eVXS>, с. 3.

¹⁴⁵ „Насилственото депортиране и прехвърляне на мигранти от северни към южни области е продължило да нараства през второто тримесечие [на 2021 г.]. Между декември 2019 г. и март 2021 г. MOM е документирала най-малко 23 000 лица, изтласкани през активни фронтови линии в рамките на системна кампания за депортиране на мигранти от определени райони. От април 2021 г. MOM е получила информация за още 10 000 души, придвижени към южни области, тъй като хуманитарни работници са забелязали мигранти, превозвани с претъпкани камиони, с оскъдна информация за пътуването им. Системната кампания на насилствено депортиране и прехвърляне означава, че мигрантите, които се опитват да преминат през северни области, все повече са изложени на риска от арестуване, някаква форма на задържане и прехвърляне. MOM отбелязва също така, че някои мигранти са искали да се върнат на север, след като вече са преминали през райони на контрол, при което се стига до кръгов транзит, който изостря нуждите от хуманитарна помощ и закрила“; MOM, Йемен: Тримесечен преглед на миграцията (април-юни 2021 г.), 9 август 2021 г., <https://bit.ly/3i8eVXS>, с. 3.

¹⁴⁶ Общо събрание на ООН, Конвенция за статута на бежанците, 28 юли 1951 г., серия Договори на ООН, том 189, www.refworld.org/docid/3be01b964.html, с. 137 and Общо събрание на ООН, Протокол за статута на бежанците, 31 януари 1967 г., серия Договори на ООН, том 606, www.refworld.org/docid/3ae6b3ae4.html, с. 267. За насоки относно прилагането на дефиницията за бежанец в Конвенцията от 1951 г. към ситуацията на конфликт и насилие вж.: ВКБООН, Насоки относно международната закрила № 12: Молби за статут на бежанец, свързани със ситуации на въоръжен конфликт и насилие по член 1A(2) от Конвенцията от 1951 г. и/или Протокола от 1967 г. за статута на бежанците и дефинициите в регионални правни актове, 2 декември 2016 г., HCR/GIP/16/12, www.refworld.org/docid/583595ff4.html.

противници или се възприемат като противници на страна в конфликта, сред които по-специално политически опоненти, журналисти и други медийни професионалисти, правозащитници, активисти на гражданското общество, съдебни служители и представители на академичната общност; (членове на малцинствени религиозни групи; жени, участващи в обществения живот; лица, възприемани като противници на строгите ислямски правила; преживели сексуално насилие и лица в риск от сексуално насилие, принудителен и/или детски брак, домашно насилие или „престъпления на честта“; преживели набиране на непълнолетни за бойци или в риск от такова набиране; и лица с (реална или предполагаема) различна сексуална ориентация и/или полова идентичност. Този списък не е изчерпателен.

27. Освен това предвид преобладаващите обстоятелства на несигурност в Йемен, ВКБООН счита, че за лицата, които бягат от продължаващия конфликт в Йемен, е вероятно да се нуждаят от международна закрила по по-широките критерии на мандата на ВКБООН¹⁴⁷ или по по-широките критерии, съдържащи се в регионални бежански правни актове, включително член 1(2) от Конвенцията на Организацията за африканско единство от 1969 г.¹⁴⁸ и Декларацията от Картахена;¹⁴⁹ или субсидиарна закрила по член 15 от Квалификационната директива на ЕС.¹⁵⁰
28. В зависимост от индивидуалния профил и обстоятелствата на случая, може да възникнат съображения за изключване при молби от лица от Йемен, търсещи международна закрила.¹⁵¹
29. Предвид променливата ситуация разпокъсаният контрол в съчетание с множеството въоръжени групировки, масовите разрушения и щети на домове, жизненоважна инфраструктура и земеделски земи, както и тежките хуманитарни условия, ВКБООН счита, че при настоящите обстоятелства не е вероятно да са изпълнени критериите за относимост и разумност на алтернативите за вътрешно бягство и вътрешно презаселване.¹⁵²

¹⁴⁷ Мандатът на ВКБООН обхваща лица, които отговарят на критериите по Конвенцията от 1951 г. и Протокола към нея от 1967 г., но е разширен по силата на последователни резолюции на Съвета за сигурност на ООН и Икономическия и социален съвет във връзка с различни ситуации на принудително разселване в резултат от безразборни насилие или обществен безредици. В светлината на това развитие компетенциите на ВКБООН за предоставяне на международна закрила на бежанци обхващат лица, които се намират извън страната си на произход или обичайно пребиваване и които не могат или не желаят да се завърнат там поради сериозни заплахи за техния живот, физическа цялост или свобода поради всеобщо насилие или събития, нарушаващи обществения ред. ВКБООН, *Предоставяне на международна закрила, включително допълнителни форми на закрила*, 2 юни 2005 г., EC/55/SC/CRP.16, www.refworld.org/docid/47dfb49d.html; Общо събрание на ООН, *Бележка относно международната закрила*, 7 септ. 1994 г., A/AC.96/830, www.refworld.org/docid/3f0a935f2.html. Вж. UNHCR, *MM (Iran) v. Secretary of State for the Home Department: Written Submission on Behalf of the United Nations High Commissioner for Refugees*, 3 August 2010, C5/2009/2479, www.refworld.org/docid/4c6aa7db2.html, пара. 10.

¹⁴⁸ Организация за африканско единство, *Конвенцията относно специфичните аспекти на проблемите на бежанците в Африка („Конвенция на ОАЕ“)*, 10 септ. 1969 г., 1001 серия Договори на ООН, том 45, www.refworld.org/docid/3ae6b36018.html.

¹⁴⁹ Декларация от Картахена за бежанците, *Колоквиум за международната закрила на бежанците в Централна Америка, Мексико и Панама*, 22 ноември 1984 г., www.refworld.org/docid/3ae6b36ec.html, раздел III.3. Въпреки че Декларацията от Картахена е включена във необвързващ регионален правен акт, дефиницията за бежанец от тази декларация е придобила конкретен статут в региона, което се дължи и на въвеждането ѝ в 15 национални закона и практиката на държавите. За насоки относно тълкуването на дефиницията за бежанец в Декларацията от Картахена вж.: ВКБООН, *Насоки относно международната закрила № 12: Молби за статут на бежанец, свързани със ситуации на въоръжен конфликт и насилие по член 1A(2) от Конвенцията от 1951 г. и/или Протокола от 1967 г. за статута на бежанците и дефинициите в регионални правни актове*, 2 декември 2016 г., HCR/GIP/16/12, www.refworld.org/docid/583595ff4.html, параграфи 61-85.

¹⁵⁰ Европейски съюз, *Директива 2011/95/EU На Европейския парламент и на Съвета относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила (преработен текст)*, 13 декември 2011 г., www.refworld.org/docid/4f197df02.html, членове 2(f), 15.

¹⁵¹ ВКБООН, *Насоки относно международната закрила № 5: Прилагане на изключващите клаузи: член 1F от конвенцията за статута на бежанците от 1951 г.*, 4 септ. 2003 г., CR/GIP/03/05, www.unhcr.org/refworld/docid/3f5857684.html.

¹⁵² Вземащият решенията носи тежестта на доказването при установяването, че анализът на презаселването е относим към конкретния случай. Ако се прецени за относим, страната, която твърди това, следва да идентифицира предложения район за презаселване и да осигури доказателства, че това е разумна алтернатива за съответното лице. Вж.: ВКБООН, *Насоки относно международната закрила № 4: Алтернатива на вътрешното бягство или презаселване във връзка с член 1A(2) от Конвенцията от 1951 г. и/или Протокола от 1967 г. за статута на бежанците*, HCR/GIP/03/04, 23 юли 2003 г., www.refworld.org/pdfid/3f2791a44.pdf, параграфи 33-35. За да бъде относима

Позиция на ВКБООН относно връщането

30. ВКБООН продължава да призовава държавите да не връщат принудително йеменски граждани и лица, които са пребивавали постоянно в Йемен, в нито една част на страната. Спирането на принудителното връщане на йеменски граждани и лица с постоянно пребиваване в Йемен не следва да замести международната закрила за лица, за които се установи, че отговарят на критериите за статут на бежанец по Конвенцията от 1951 г. или по-широките критерии за бежанец, посочени в съответните регионални правни актове, или допълнителни форми на закрила.
31. Забраната на принудително връщане служи като минимален стандарт и следва на продължи до момента, в който настъпи такова значително подобрене по отношение на сигурността, върховенството на закона и ситуацията с правата на човека в Йемен, че да е възможно връщането в условия на безопасност и достойнство на онези, за които се установи, че не се нуждаят от международна закрила.
32. Позицията на ВКБООН ще се преразглежда в хода на развитие на ситуацията и ще се актуализира подobaващо.

ВКБООН
октомври 2021 г.

алтернативата на вътрешното разселване или бягство, предложеният район на презаселване трябва в действителност да бъде достъпен безопасно и законно. Освен това, когато кандидатът има основателни опасения от преследване от държавата и нейни субекти, има презумпция, че разглеждането на алтернативата на вътрешното разселване или бягство не е „относимо“ за райони под контрола на държавата. Ако кандидатът се опасява от преследване от недържавен субект на преследването, трябва да се обмисли възможността кандидатът да бъде преследван в предложения район и способността на държавата да му осигури закрила там, вж. параграфи 9-21. ВКБООН счита, че такъв анализ е приложим, когато се разглежда приложимостта на алтернативата на вътрешното разселване във връзка с преценката дали са налице условия за субсидиарна закрила.